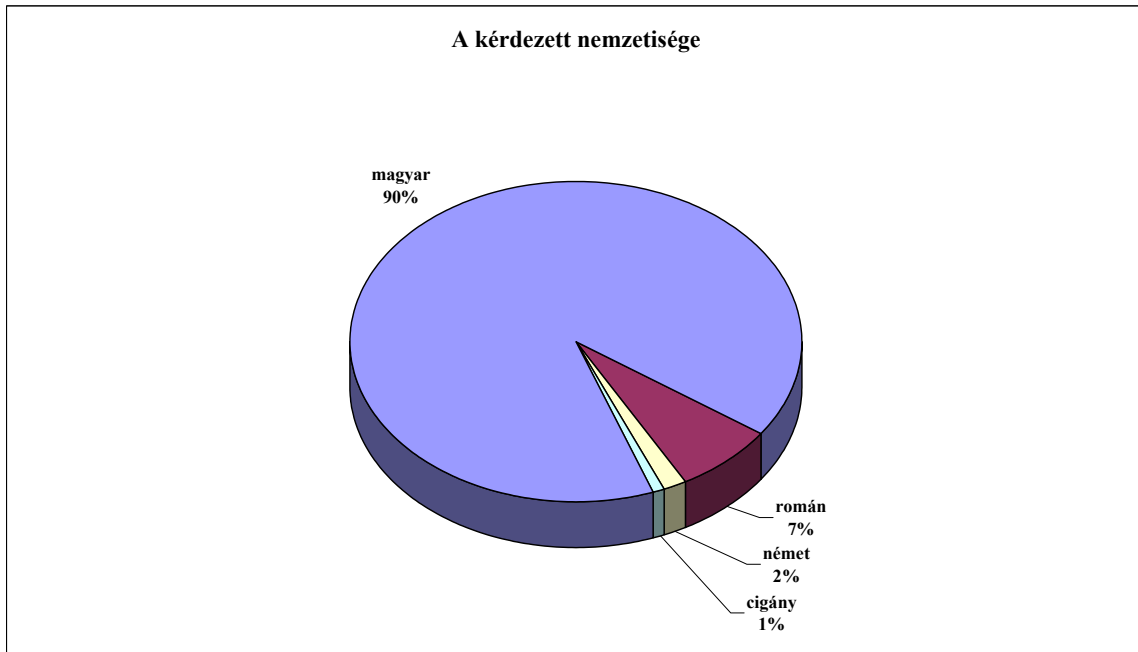

Csata Zsombor – Kiss Dénes – Kiss Tamás:

Szatmárnémeti 2004 - Közélet és közértet
- politikai és társadalmi helyzetjelentés –

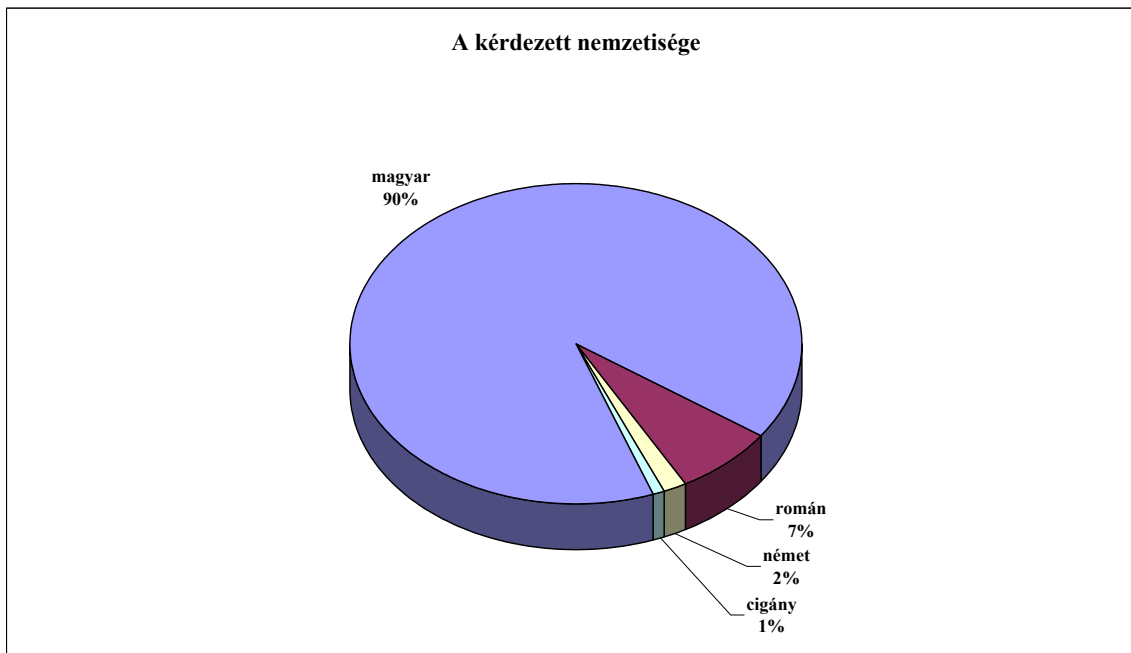

Mintavételi leírás

- **A kérdezés időpontja és helyszíne: február 16 – március 4, Szatmárnémeti**
- **Célpopuláció: Szatmárnémeti választásra jogosult (18 év feletti), magyarul (is) beszélő népessége**
- **Minta-elemszám: 794**
- **A mintavétel típusa: kétlépcsős véletlenszerű-kvótás mintavétel**
- **Mintavétel: a mintavétel területi alapegységét Szatmárnémeti választókerületei képezték. Minden választókerületből a magyar lakosság (a választói névjegyzék és a 2000 évi RMDSZ-re leadott szavazatok alapján) becsült száma alapján került a megfelelő számú kérdezett. A választókerületen belül véletlenszerűen utcákat választottunk ki és ezeken belül a kérdezőbiztosok egy megadott lépték szerint kellett a kérdezetteket megkeresniük. Ezen kívül a kérdezőbiztosoknak ezen kívül egy kvótautasítást is be kellett tartaniuk.**
- **Kvótaképző változóink: a nem és az életkor voltak, a 2002. évi népszámlálás szatmár megyei városi lakhellyel rendelkező magyar népességére vonatkozó eredményeiből kiindulva.**
- **Eredményeink kétértékű változók megoszlásaira ± 3 százalékos hibahatárral, 95 százalékos valószínűséggel érvényesek.**
- **A kérdezés minden esetben az interjúalanyok lakásán, személyesen zajlott**

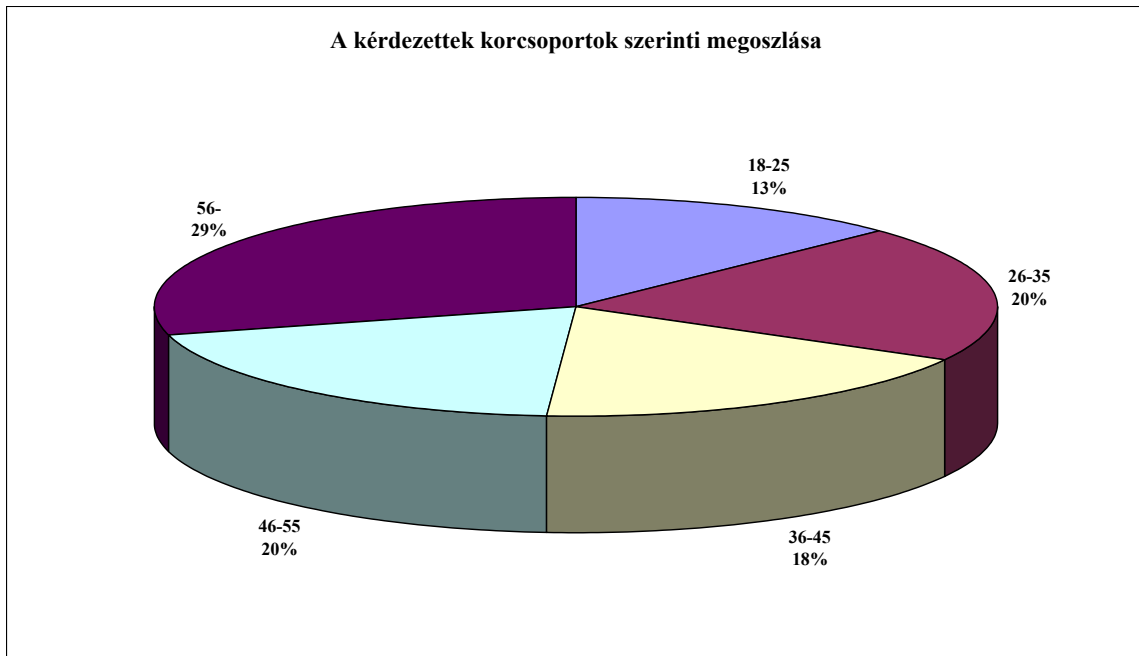
1. A minta alapváltozók szerinti megoszlása

1.ábra

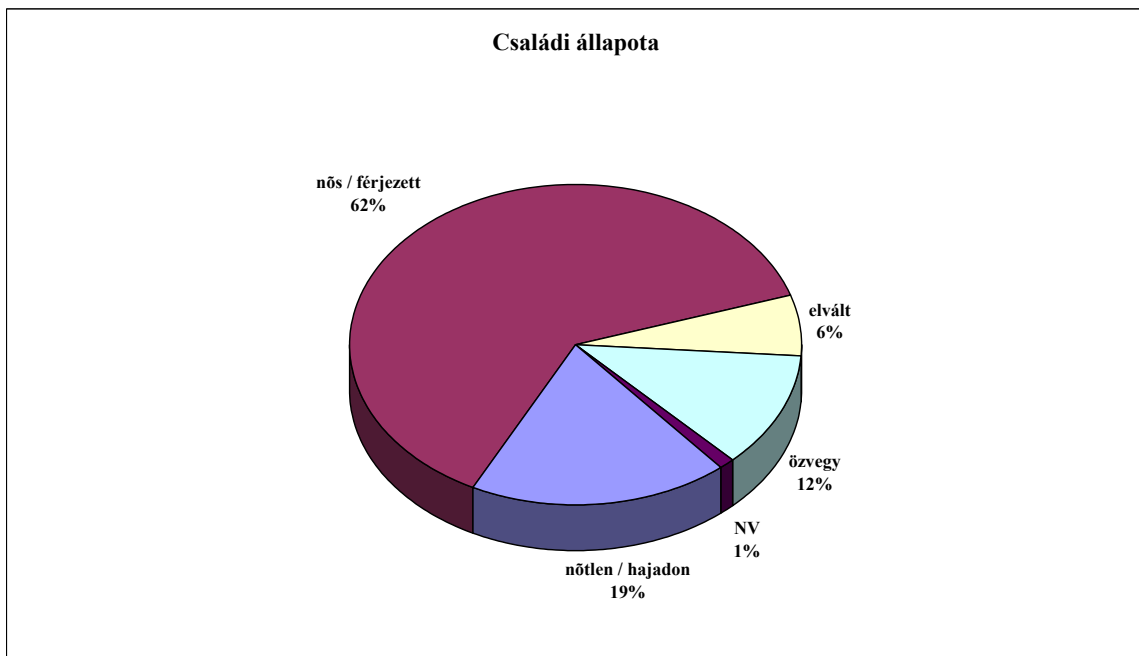

- a mintánk a magyarul (is) beszélő népességre volt reprezentatív. E népesség határai nem esnek feltétlenül egybe a nemzetiségi önbevallás határaival. A 2002-es népszámlálási adatokból tudjuk, hogy Szatmár megyében a magyar anyanyelvűek száma mintegy 13.000 fővel meghaladja a magyar nemzetiségűekét. Mintánkba is beleesett tíz százaléknyi megkérdezett, aki a kérdőívben nem magyarnak vallotta magát.
- Az is megállapítható, hogy a mintába került nem magyar nemzetiségűek döntő többsége úgy nyilatkozott hogy házastársa, apja és anyja közül legalább az egyik magyar nemzetiségű.

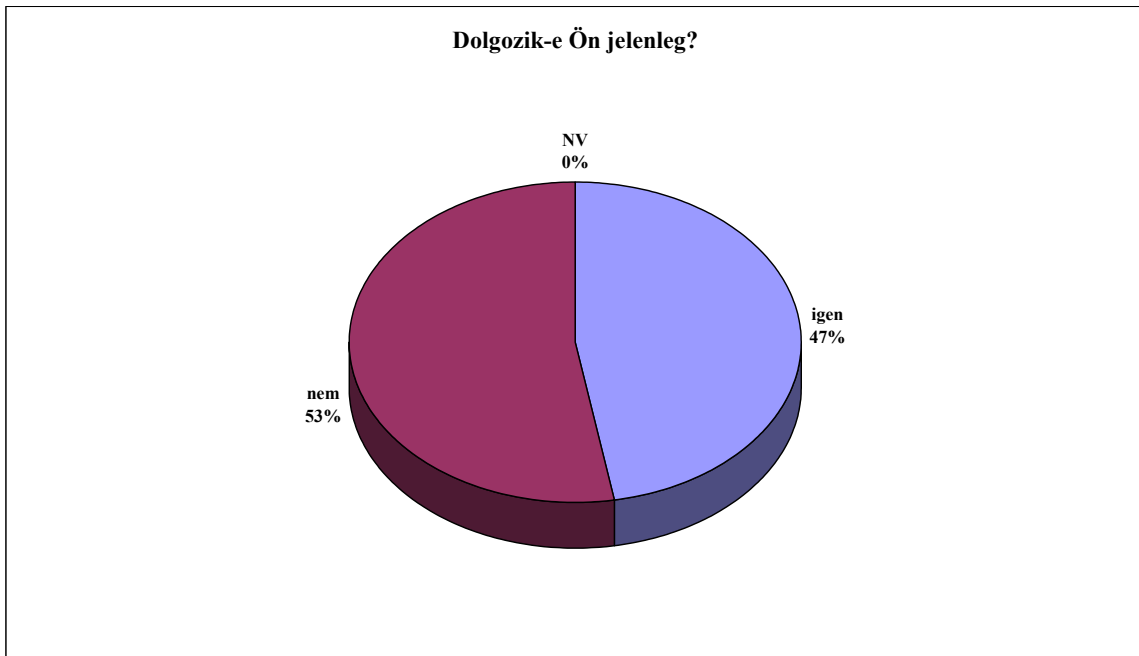
2. ábra

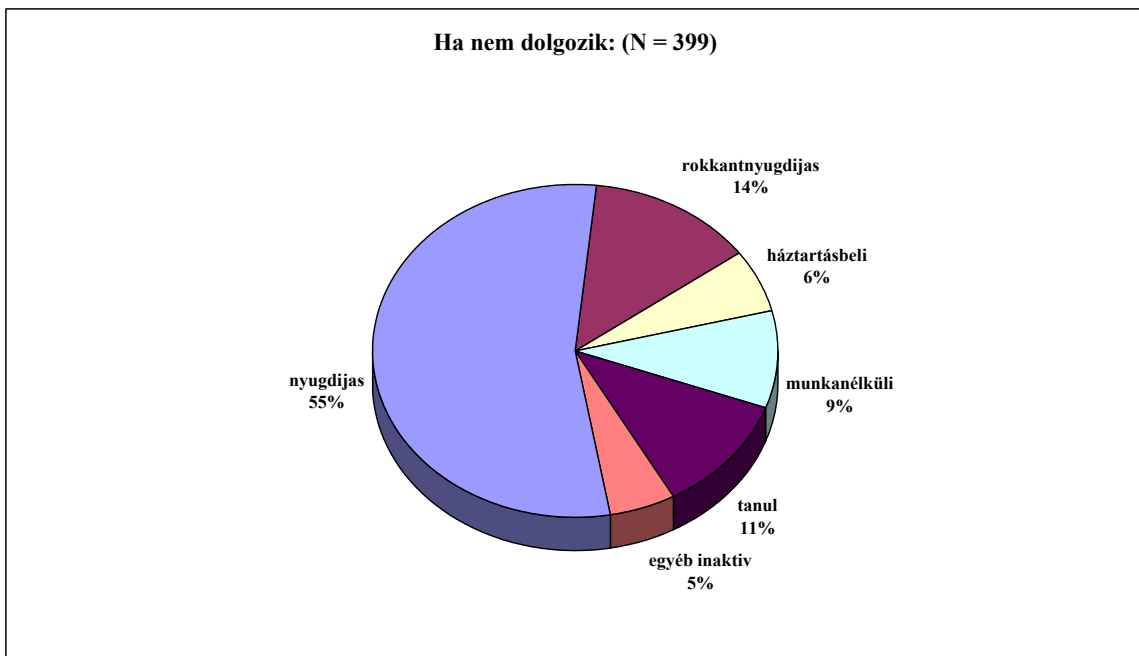
3. ábra

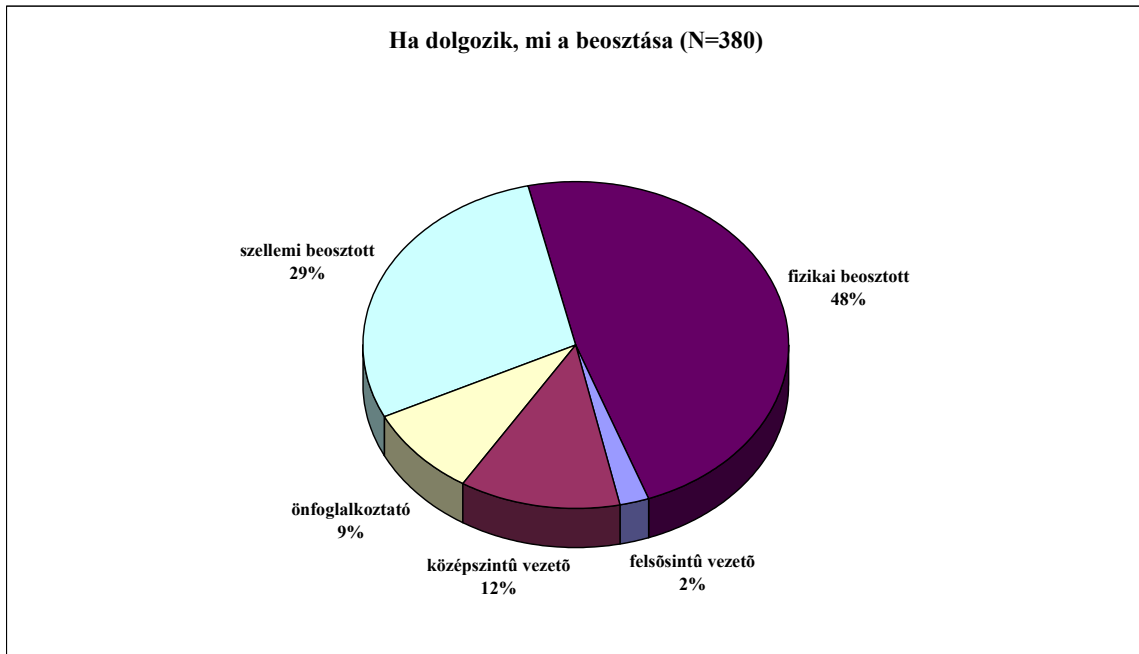
4. ábra

5. ábra

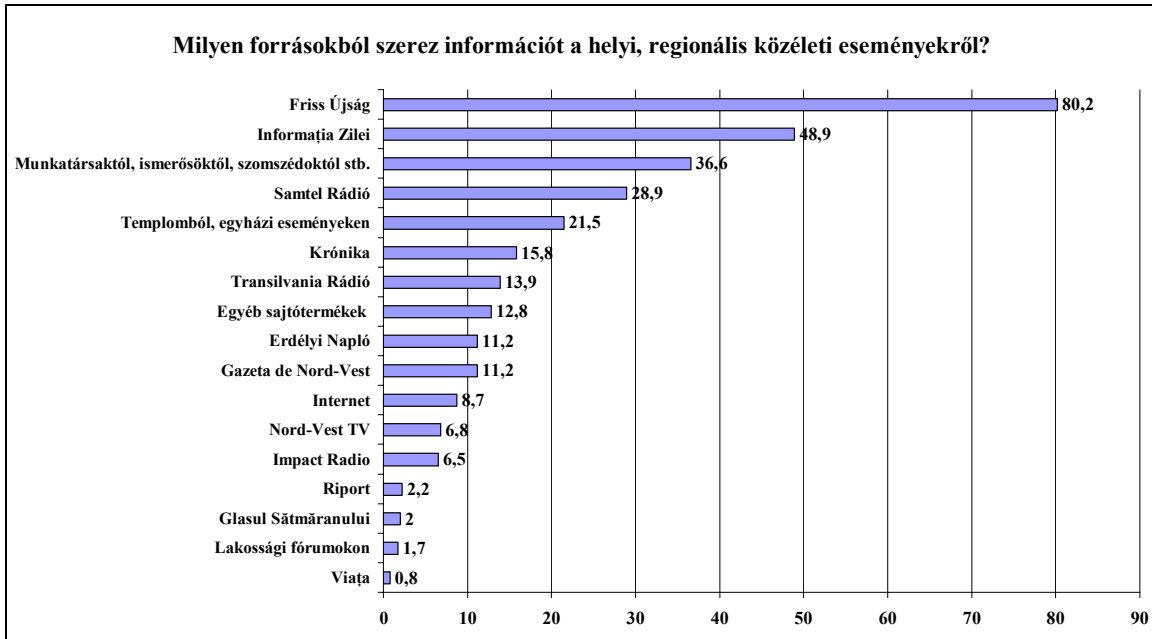

6. ábra

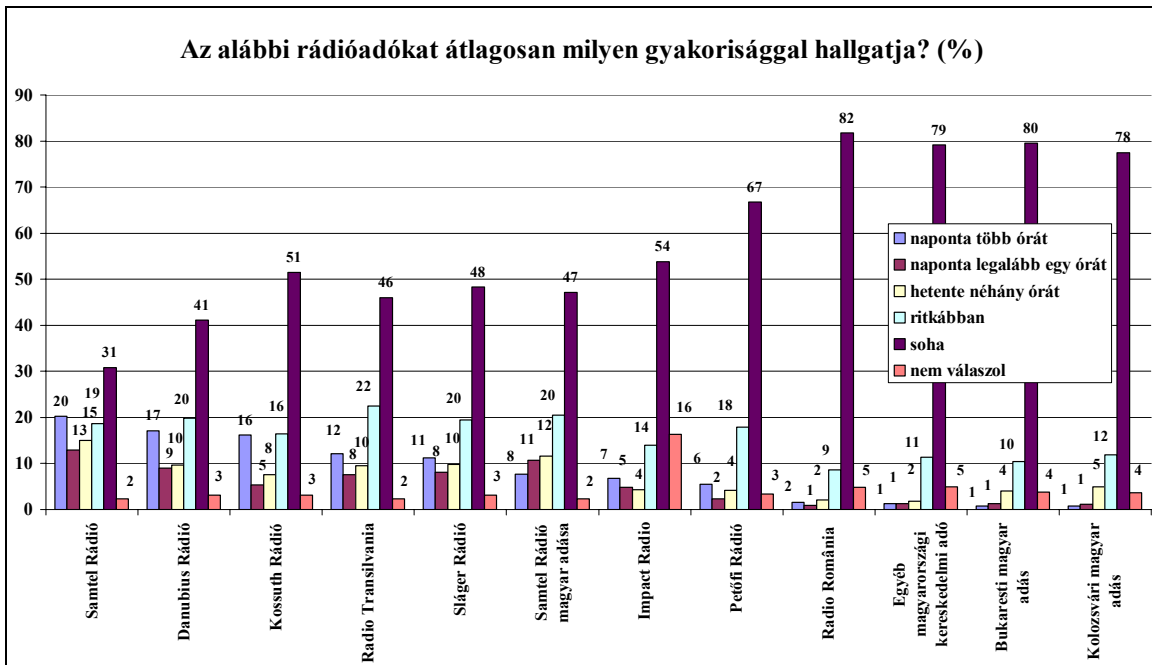

2. Médiafogyasztás, tájékozódás

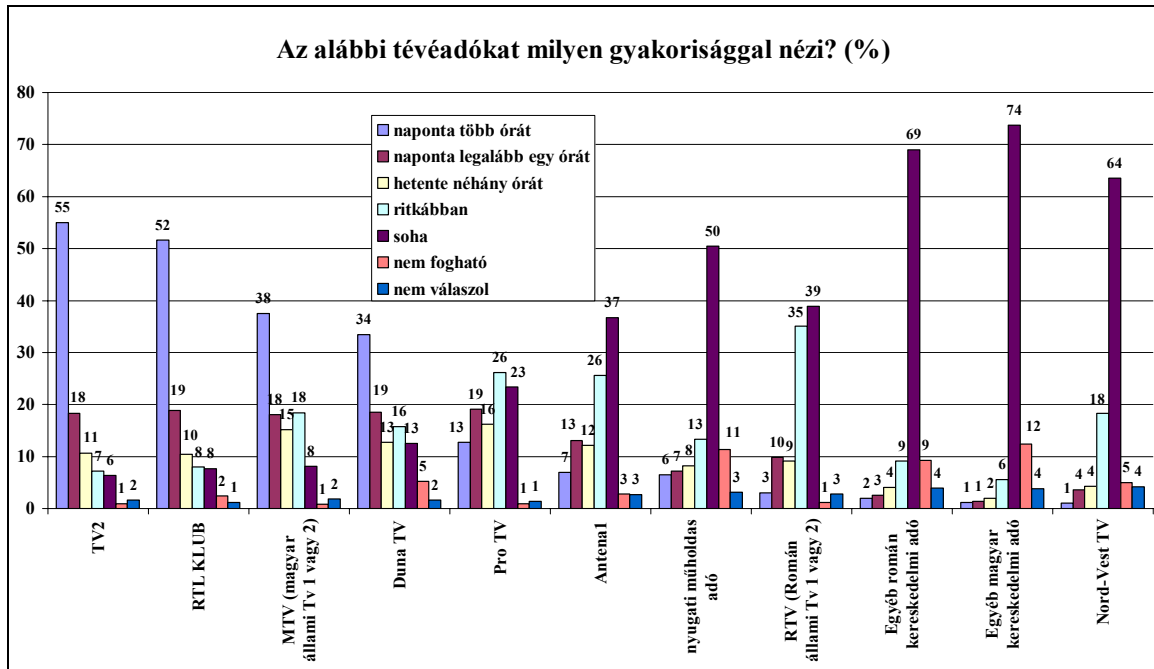
7. ábra

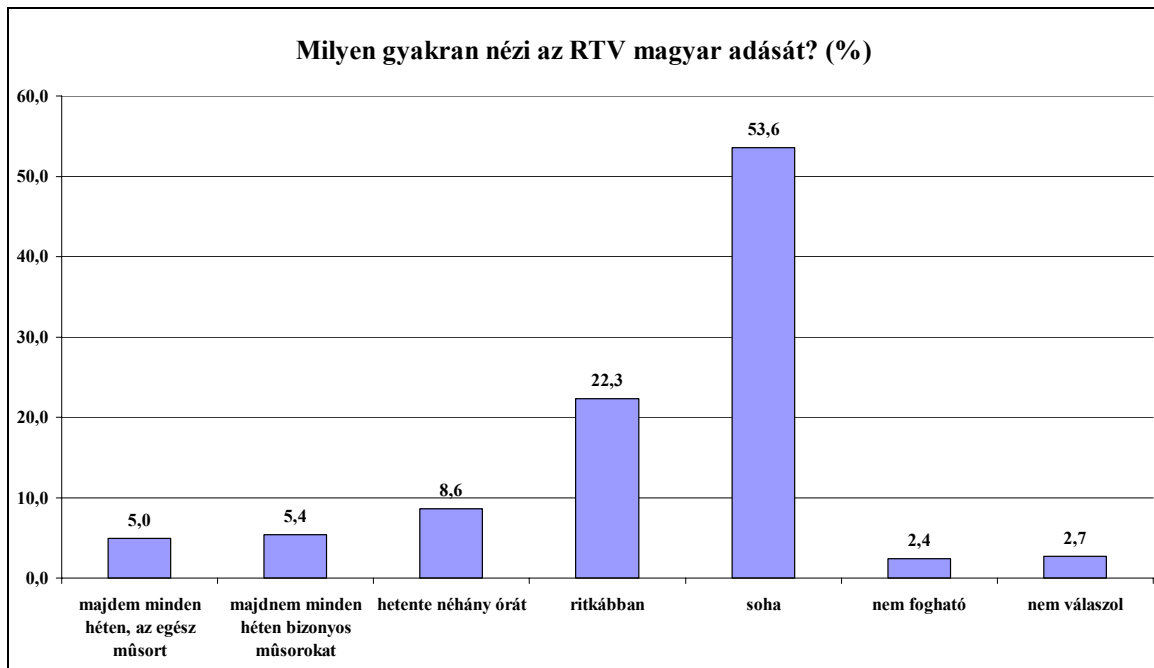
8. ábra

9. ábra

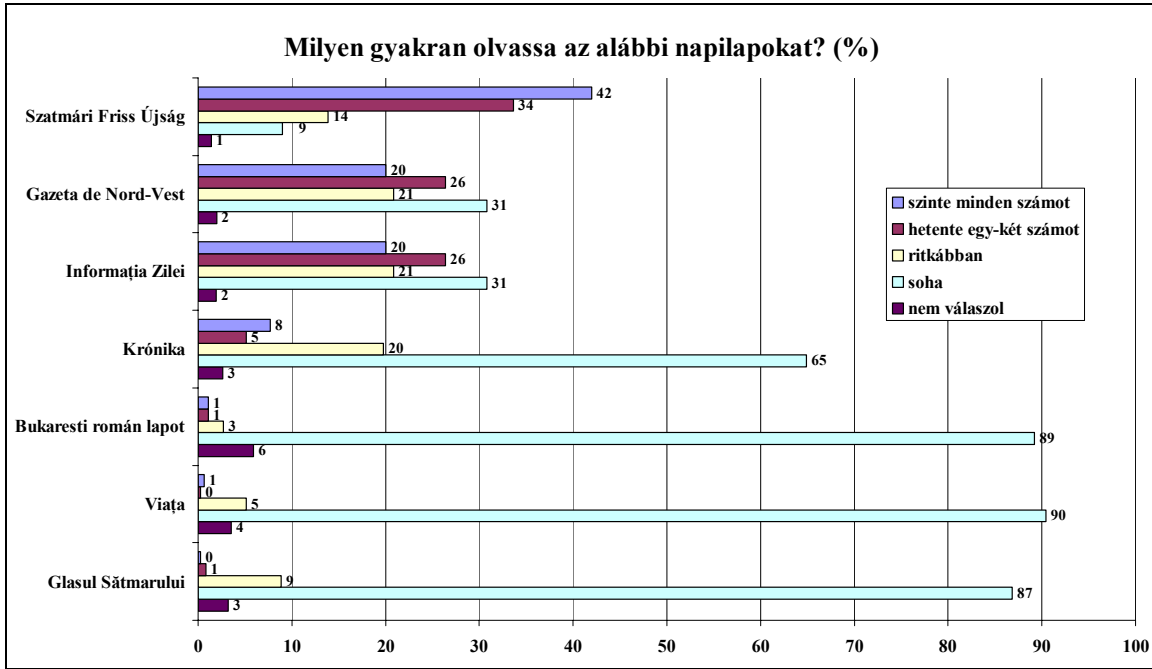

10. ábra

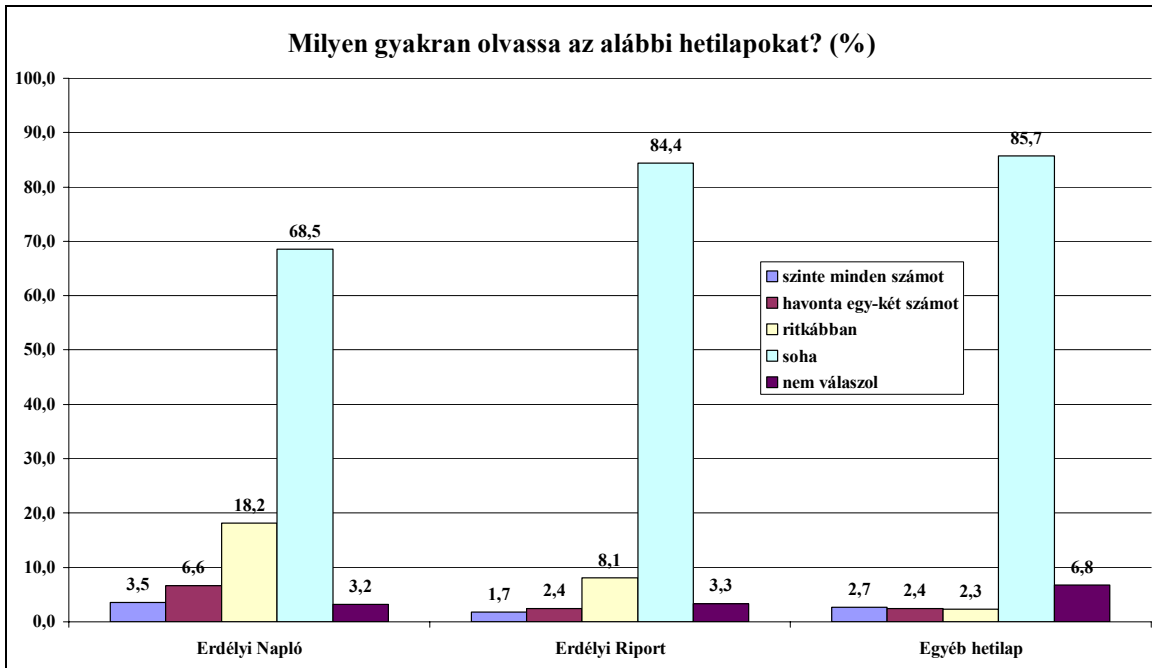

11. ábra

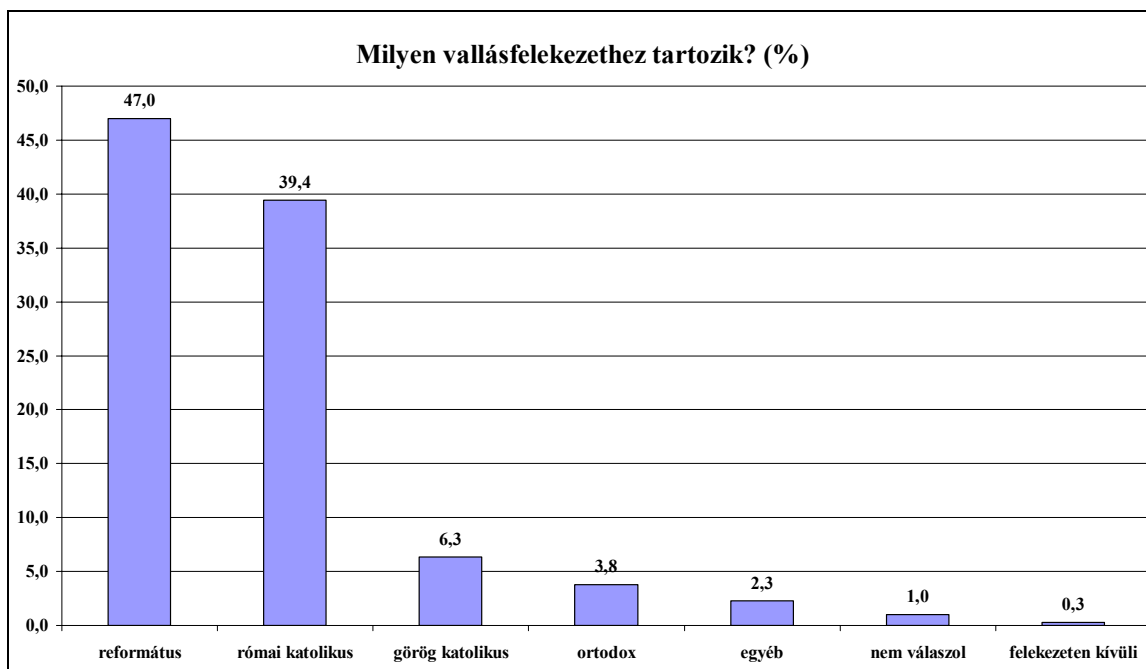

12. ábra

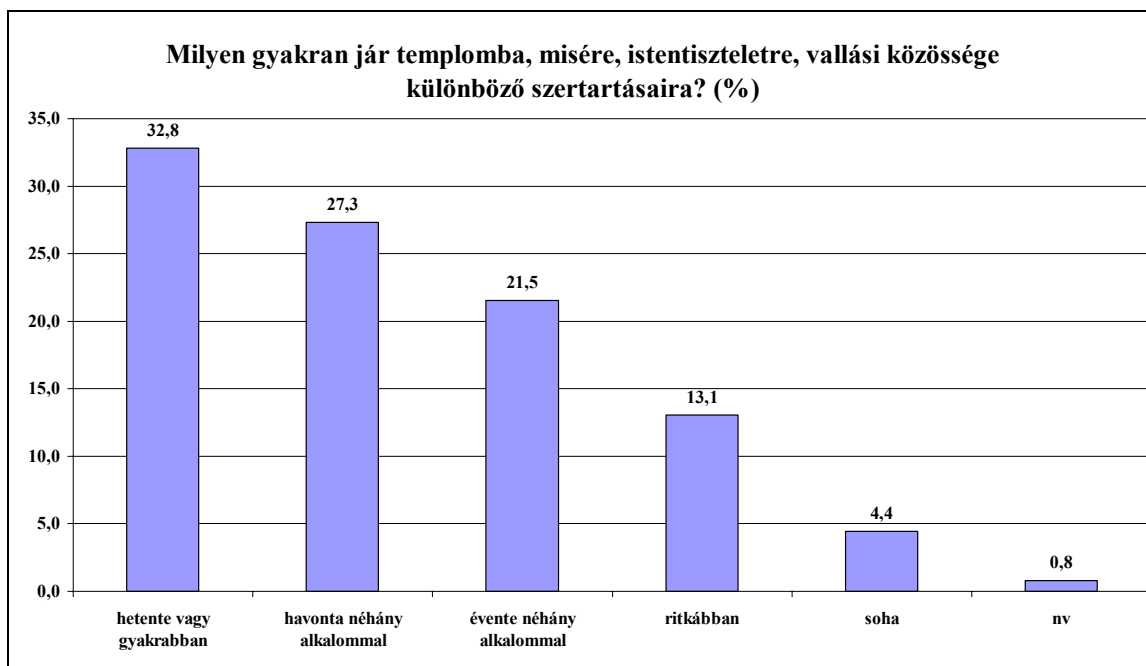

3. Egyház, vallás

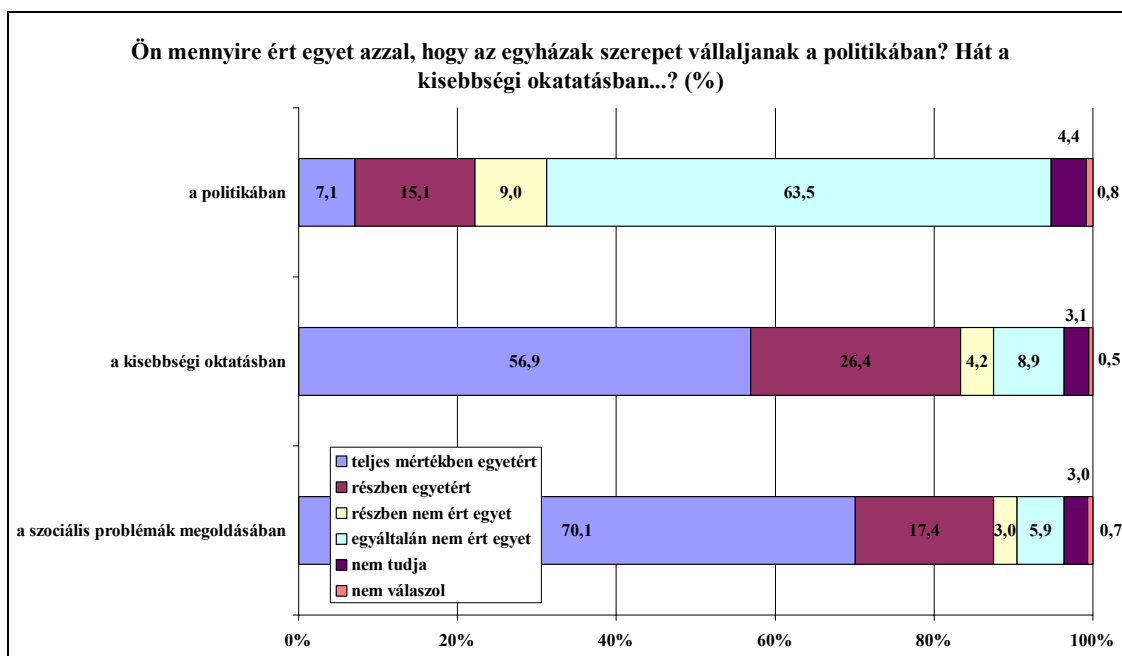
13. ábra

14. ábra

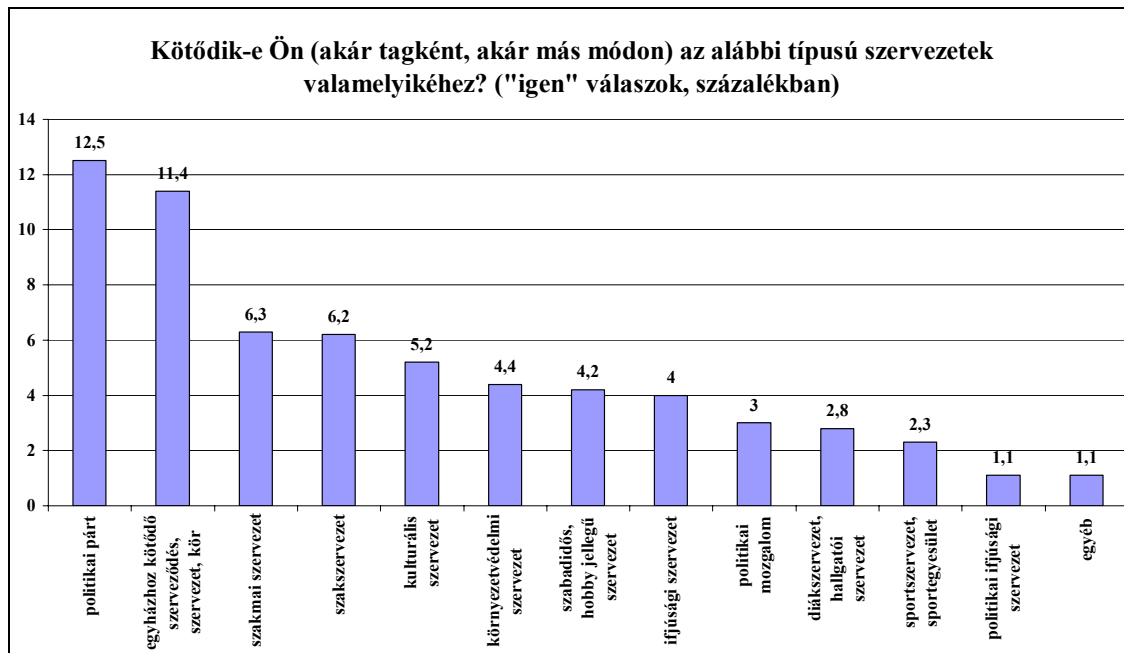

15. ábra

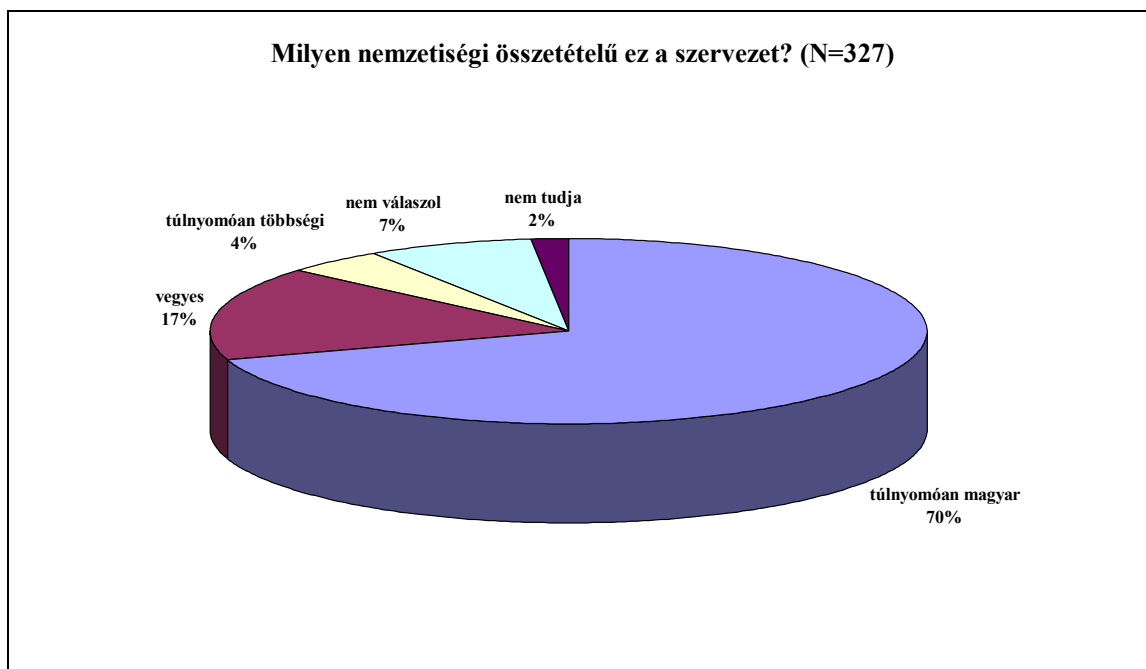

4. Civil szervezetek

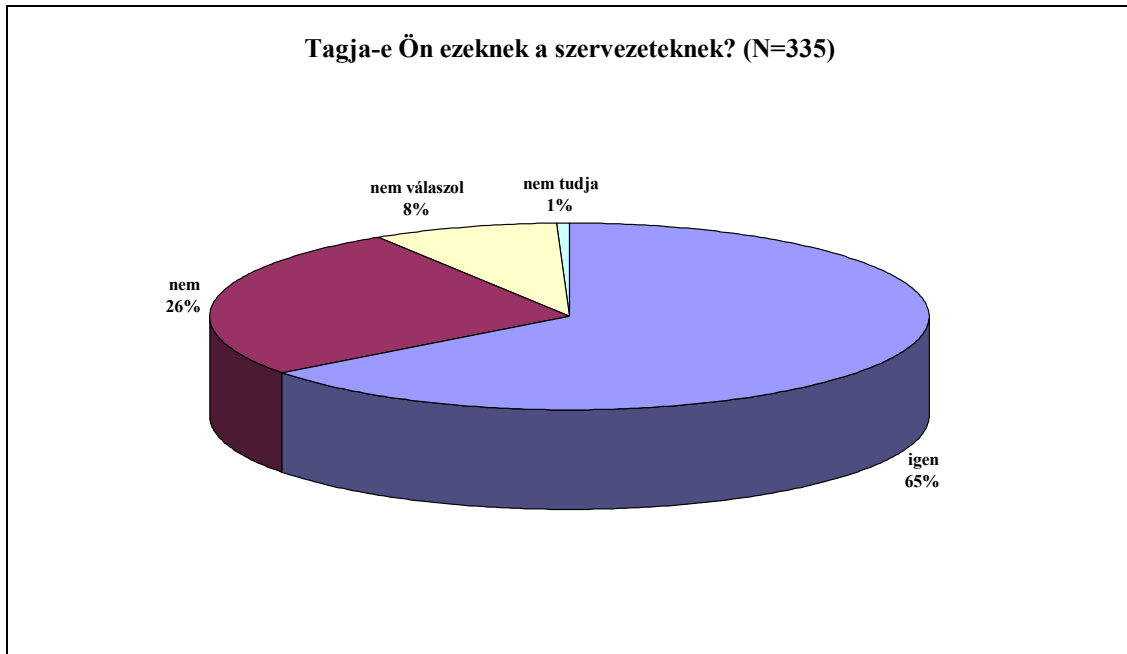
16. ábra

17. ábra

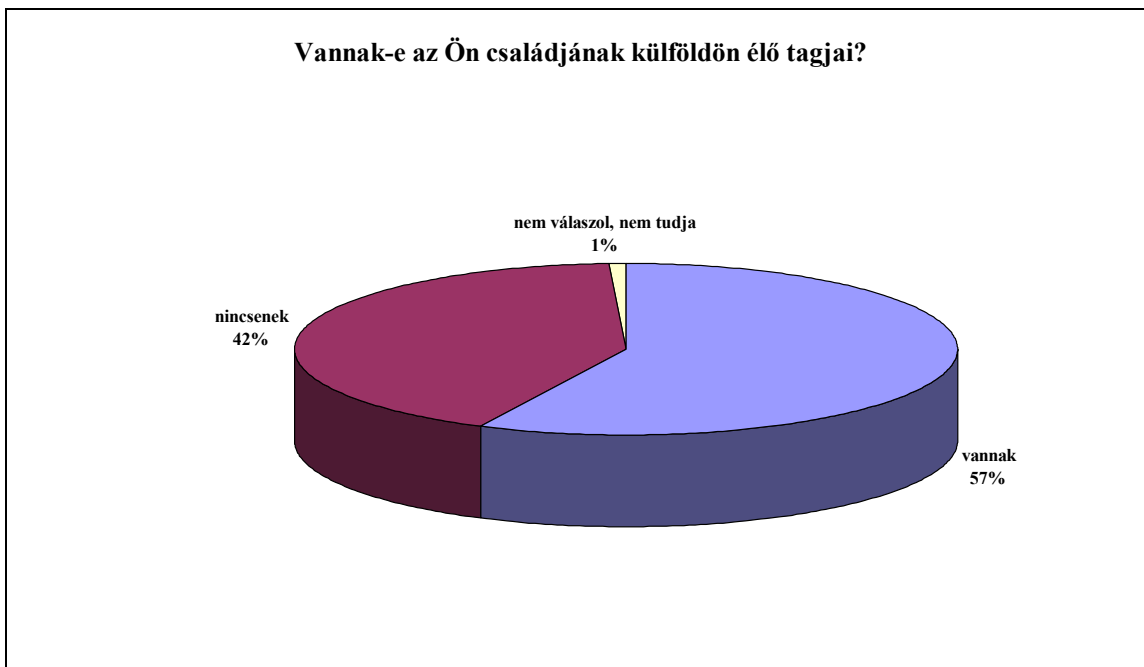

18. ábra

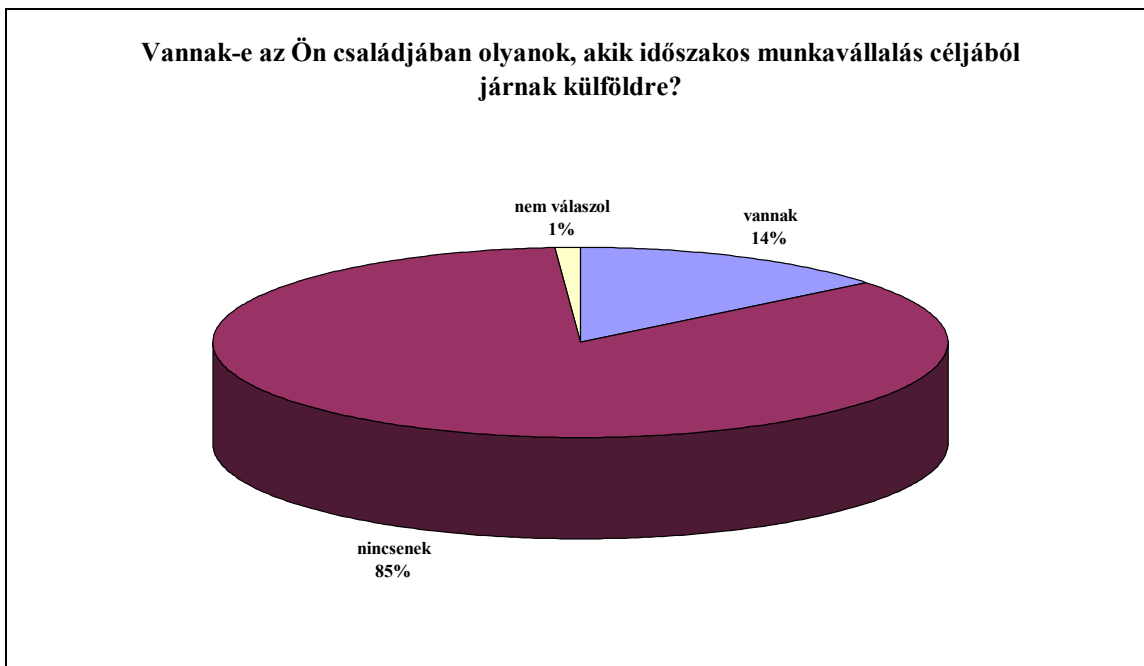

5. Migrációs tapasztalat, szándék

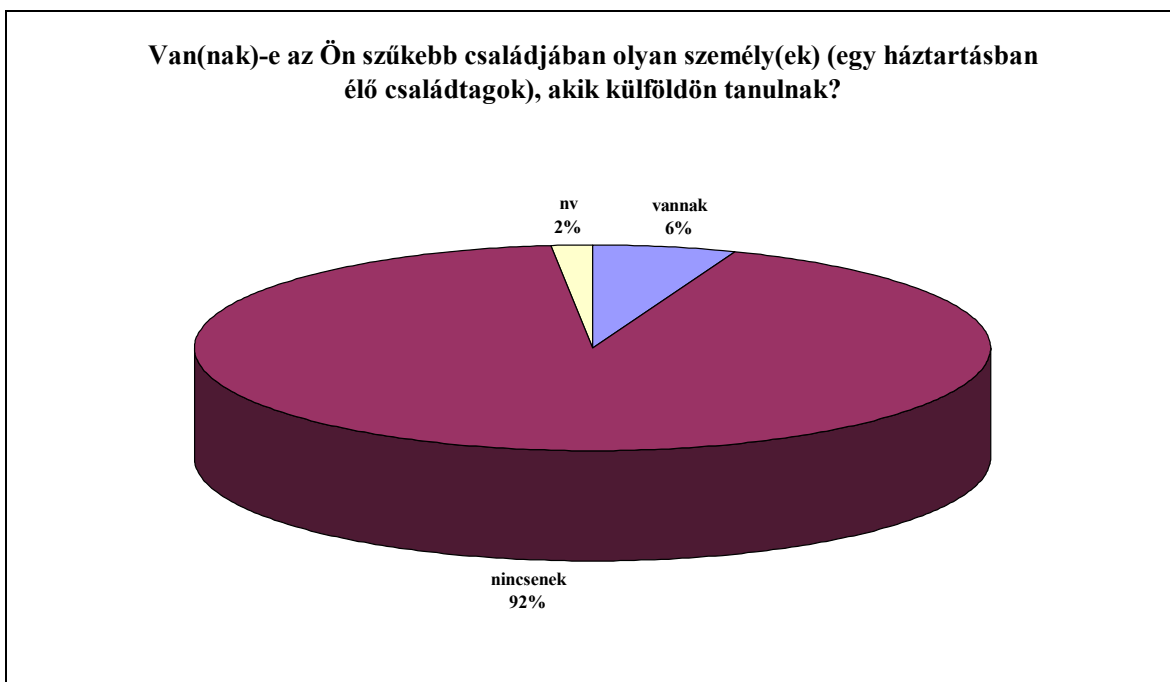
19. ábra

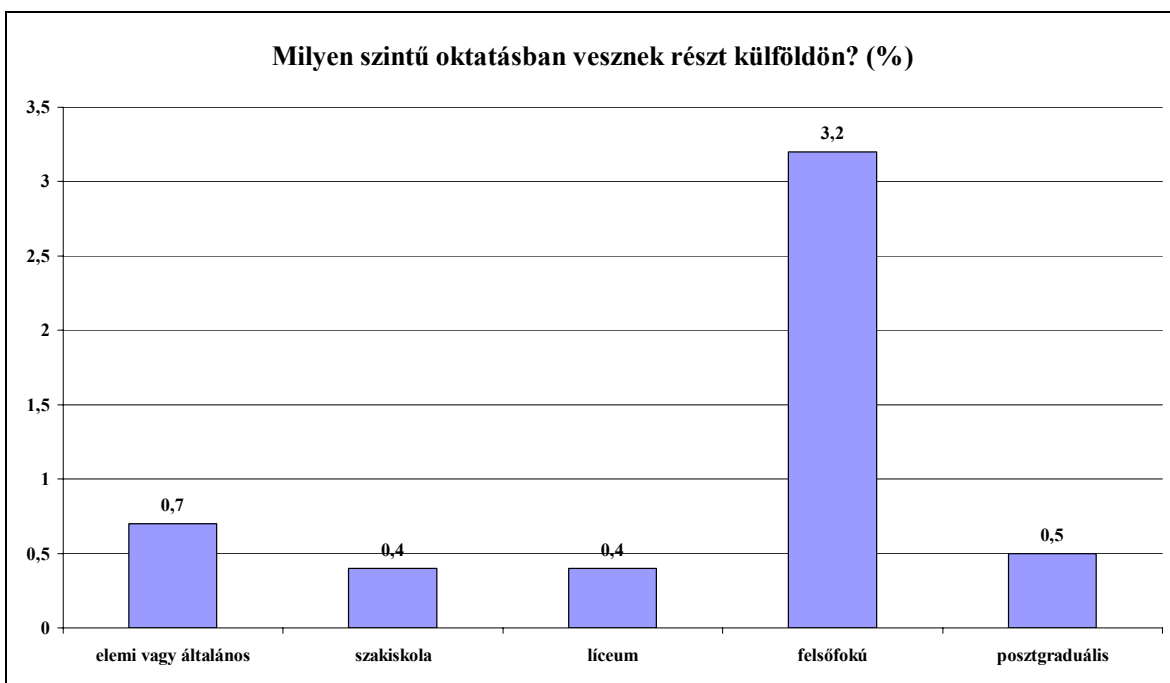
20. ábra

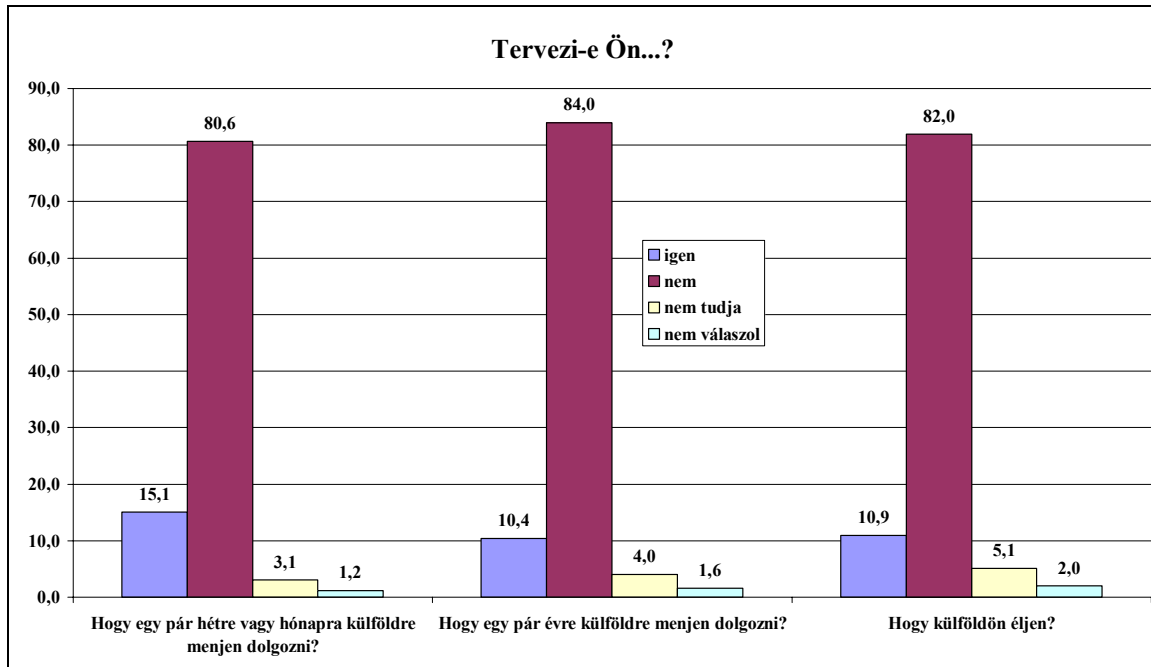
21. ábra

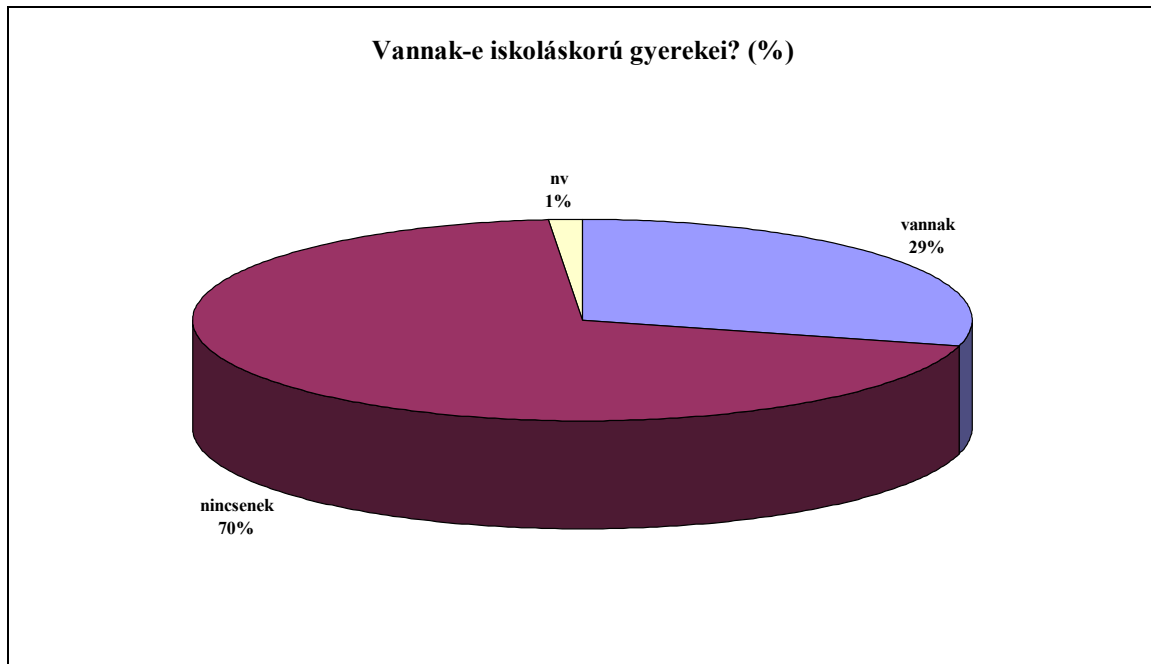
22. ábra

23. ábra

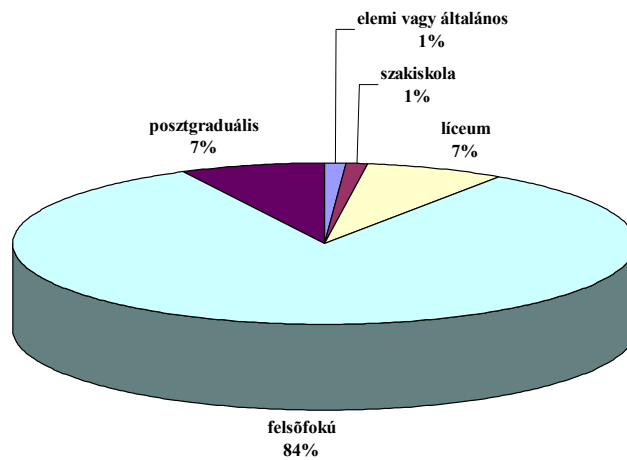
24. ábra

25. ábra

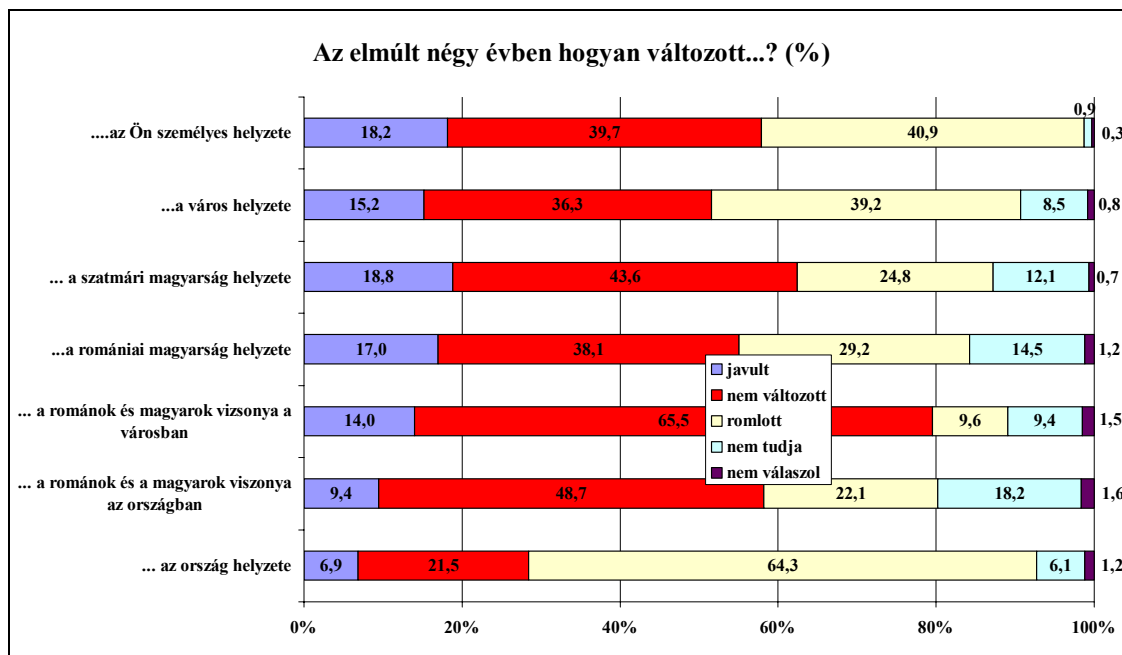
Milyen iskolai szinten kívánja külföldön taníttatni a gyermekét? (A kérdésre válaszolók százalékában, N=94)

6. Közhangulat

A városban uralkodó közhangulattal kapcsolatban először arra kérdeztünk rá, hogy hogyan ítéli meg az elmúlt négy év változásait a saját személyére, a városra, a magyarságra és az országra vonatkozóan. Ezzel kapcsolatosan adataink azt mutatják, hogy a legtöbben (csaknem minden negyedik megkérdezett) a szatmári magyarok helyzetét illetően könyvelnek el javulást. Csaknem hasonló arányban vannak továbbá azok, akik a személyes helyzetük javulását említették és ehhez közeli, 17 százalékra tehető azoknak az aránya, akik úgy vélik, hogy az elmúlt négy évben javult a romániai magyarság helyzete. A legtöbb megkérdezett (65%) az ország helyzetére vonatkozó változásokat ítélte meg a legpesszimistábban, átlag feletti arányban vannak továbbá azok is, akik személyes helyzetük romlását könyvelhették el az elmúlt négy évben. Figyelemre méltó ugyanakkor, hogy a válaszadók e két utóbbi értékelésben a leghatározottabbak: a bizonytalanok aránya csupán 6, illetve 1 százalékra tehető.

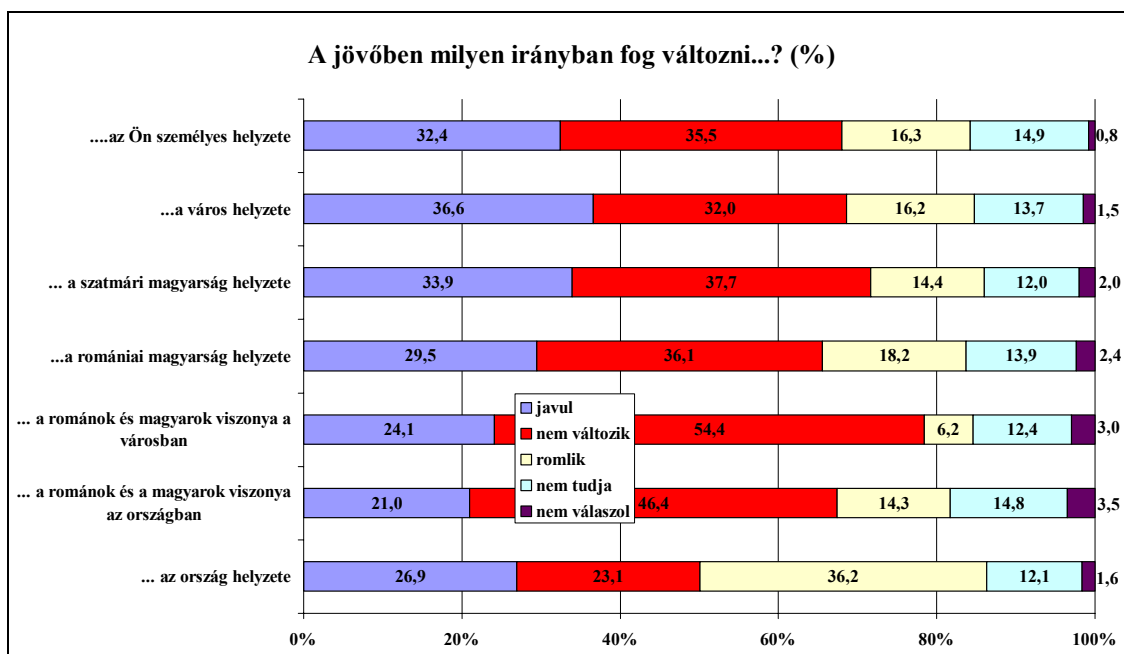
26. ábra

A fentieknél jóval optimistább kép tárul elénk, amennyiben a szatmári magyar lakosság jövőbeni várakozásait vizsgáljuk. Körülbelül minden harmadik megkérdezett

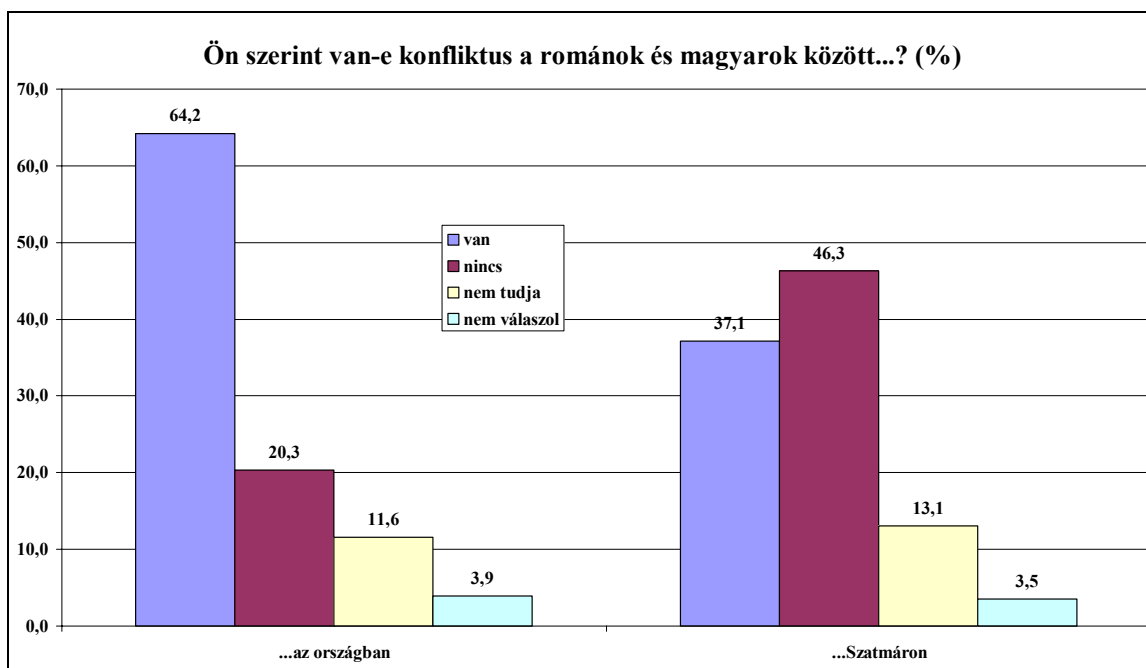
gondolja úgy, hogy a város, a szatmári magyar lakosság és a saját személyes helyzete is javulni fog a jövőben. A válaszadók ezúttal is az ország helyzetével kapcsolatosan a legszkeptikusabbak: 36 százalékra tehető azoknak az aránya, akik határozottan úgy vélik, hogy az ország helyzete az elkövetkezendőben romlani fog. Mind az elmúlt négy évre, mind a jövőre vonatkozó kérdés alapján elmondható, hogy a lakosság percepciója leginkább a városban uralkodó magyar-román viszonyok alakulását tekintve változatlan.

27. ábra

Az interetnikus konfliktus percepciójára külön kérdésben is kitértünk. Eszerint a szatmári magyarok közel kétharmada gondolja úgy, hogy az országban a románok és a magyarok között konfliktus van. A városban uralkodó viszonyokat illetően ez az arány jóval alacsonyabb (37 százalék), ami azt jelenti, hogy a magyar lakosság ebben a vonatkozásban Szatmárt az átlagosnál „békésebb” városnak tekinti. (Csaknem minden második megkérdezett nyilatkozott úgy, hogy Szatmáron nincsen konfliktus a románok és a magyarok között)

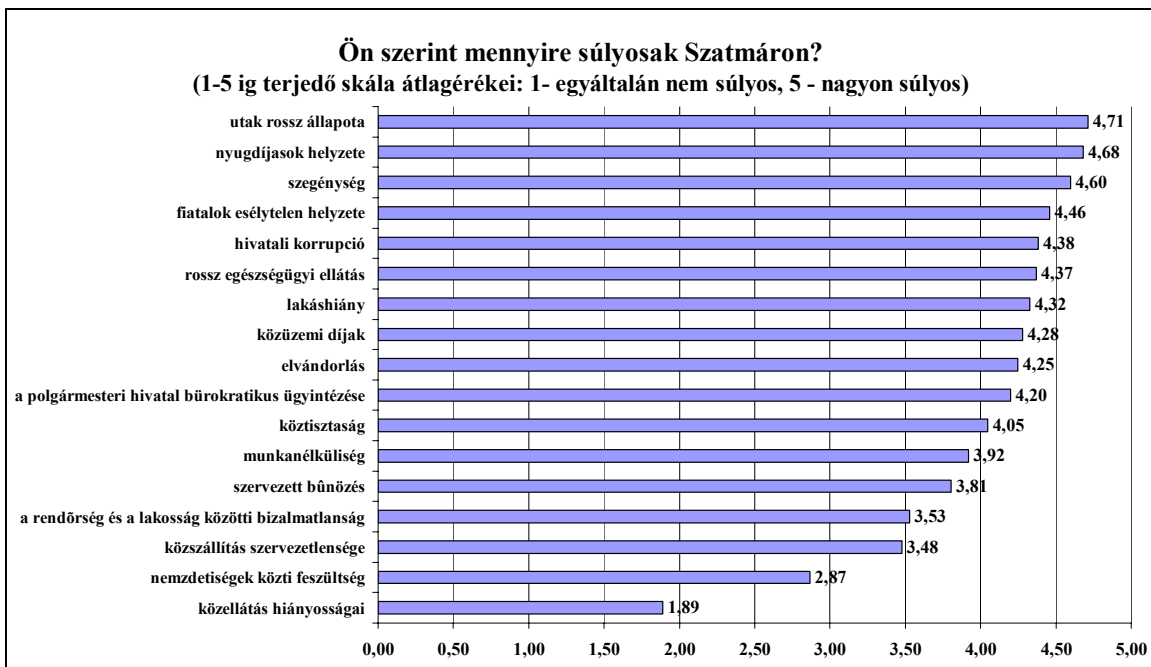
28. ábra

7. Városkép, események, önkormányzat

A magyar lakosság városképét illetően először arra kérdeztünk rá, hogy milyen problémákat tartanak a legsúlyosabbnak a városban. Ezzel kapcsolatosan a legnagyobb átlag-pontszámot a rossz útviszonyok kapták, ezt a legégetőbbnek tartott szociális problémák követik (nyugdíjasok helyzete, a szegénység, a fiatalok esélytelen helyzete). Előkelő helyet foglal el a sorrendben a hivatali korrupció, a rossz egészségügyi ellátás, valamint a lakáshiány problémája is. A legkevésbé súlyos problémáknak a szatmári magyarok a közellátás hiányosságait valamint a nemzetiségek közötti feszültséget említették.

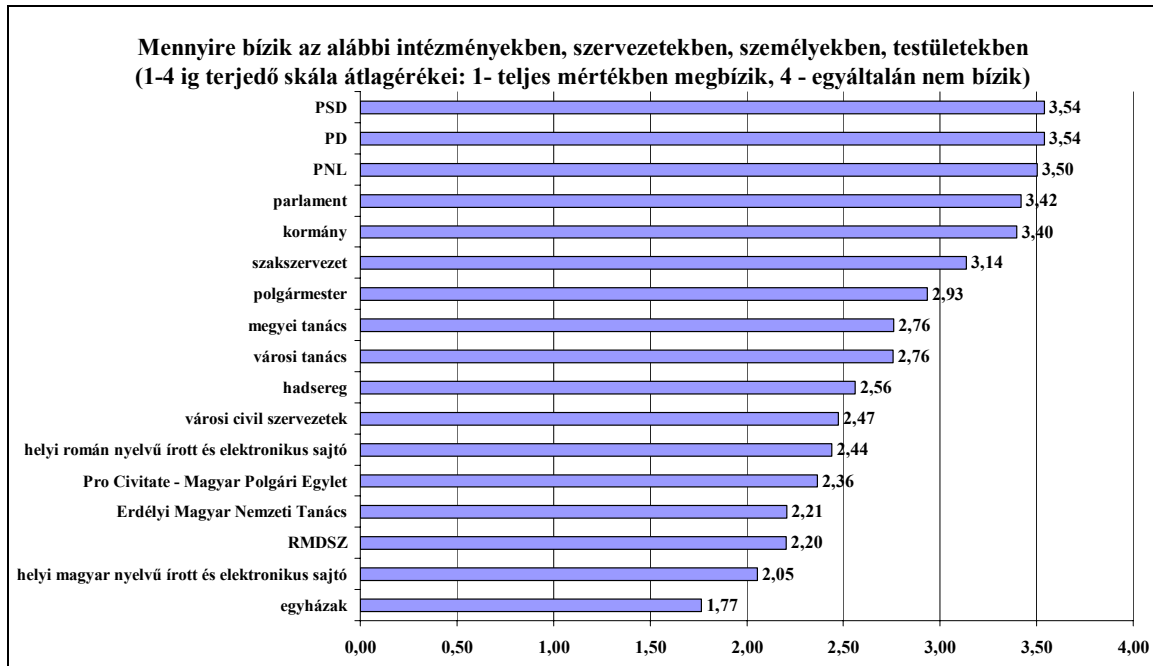
29. ábra

Faktorelemzéssel három látens profilt sikerült elkülöníteni: az első és legszélesebb kategóriába tartoznak azok, akik a szociális problémákat tartják a legsúlyosabbnak (elvándorlás, munkanélküliség, lakáshiány, szegénység, fiatalok esélytelen helyzete). Ezt követi azoknak a csoportja, akiknek a közellátással és a hivatali működéssel kapcsolatban vannak komolyabb panaszuk (közszállítás szervezetlensége, utak rossz állapota, rossz egészségügyi ellátás, hivatali korrupció stb.). Végül a harmadik csoportot azok alkotják, akik leginkább a közellátás hiányosságait érzik súlyos

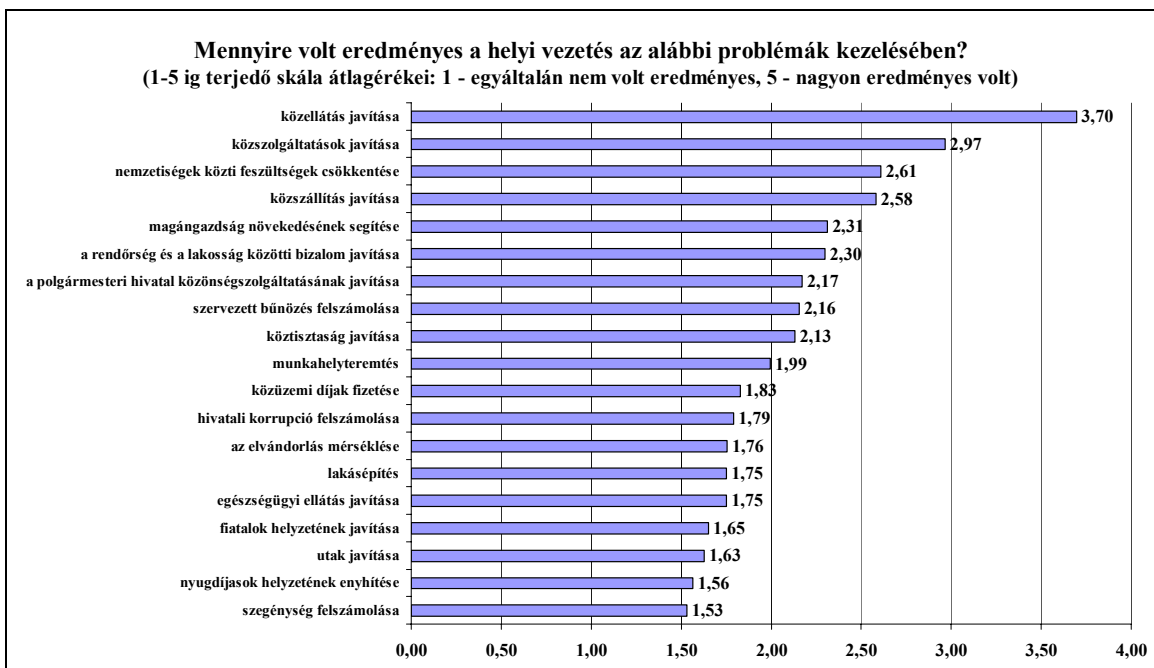
problémának továbbá a nemzetiségi, valamint a lakosság- rendőrség közötti viszonyra panaszkodtak.

30. ábra

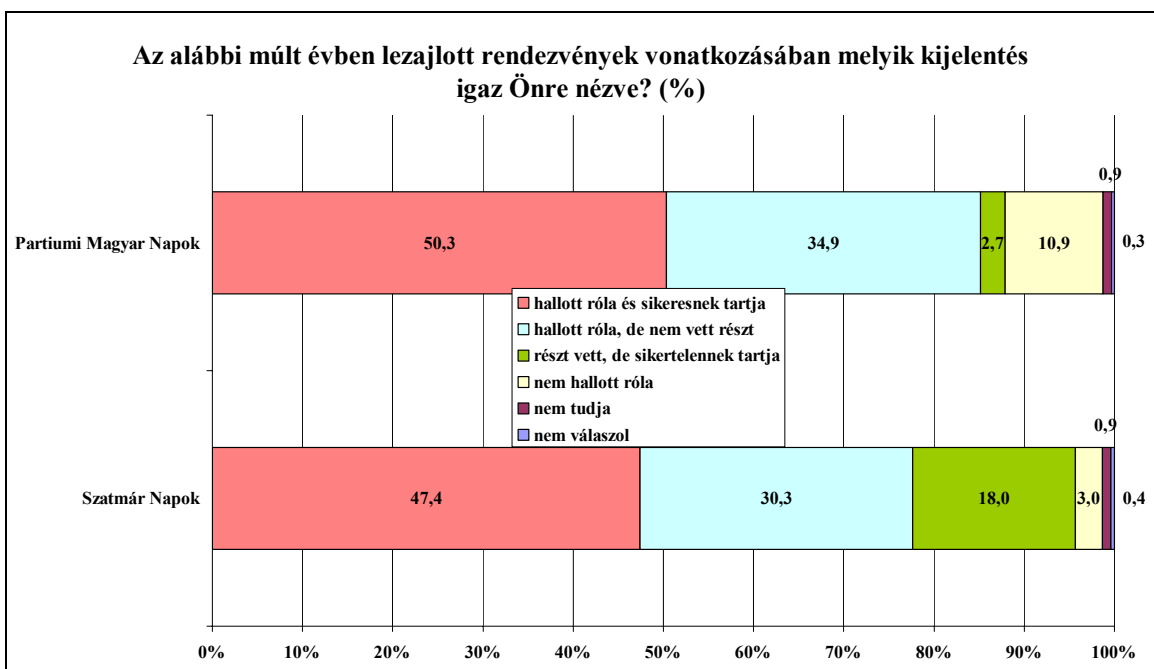

A különféle intézményekkel, hivatalos szervekkel, személyekkel kapcsolatos bizalmat vizsgáló kérdésünk alapján azt mondhatjuk, hogy a szatmári magyarok a legkevésbé a román pártokban, a parlamentben és a kormányban bízunk.

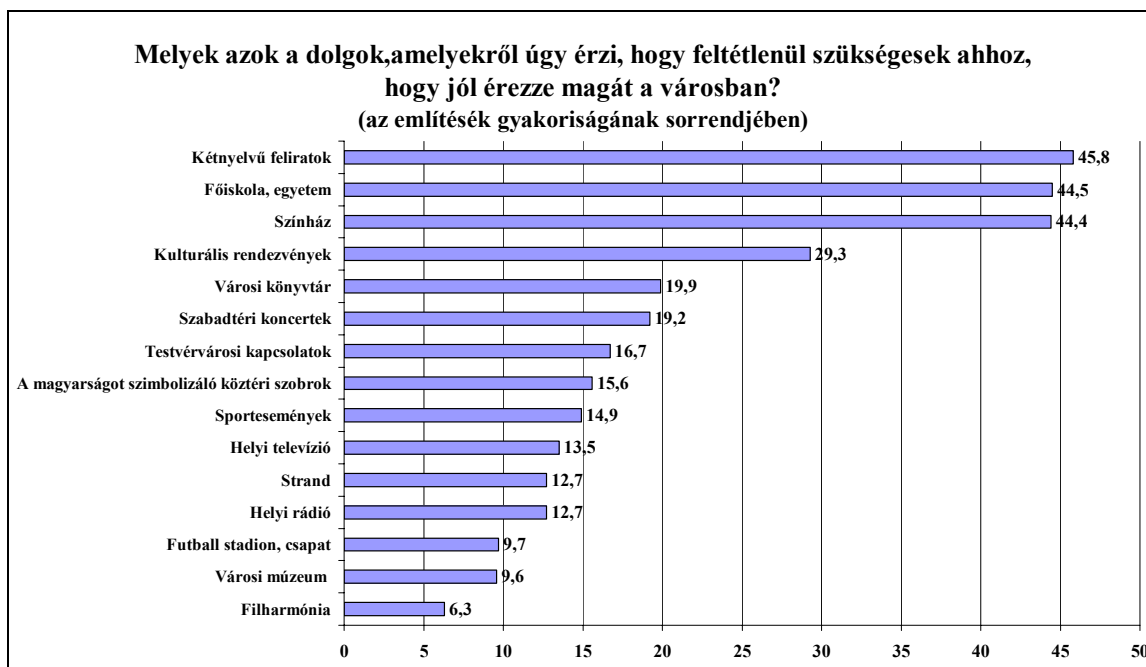
31. ábra

33. ábra

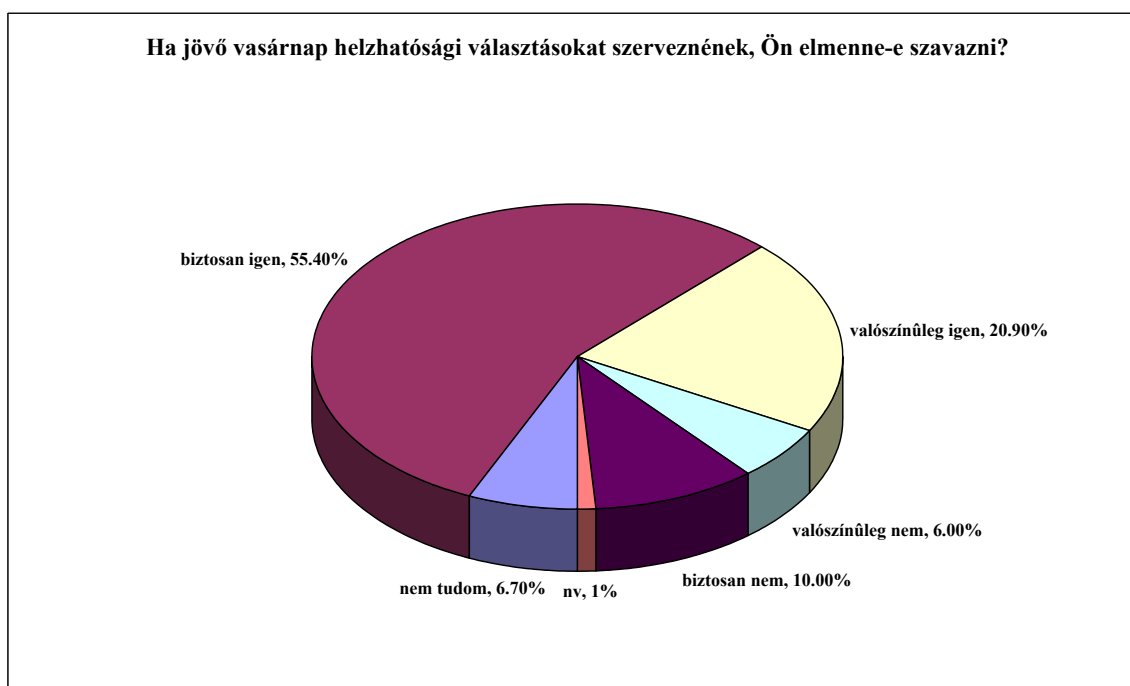
34. ábra

9. Választásokon való részvétel és pártopciók

9.a. Helyhatósági választások

37. ábra

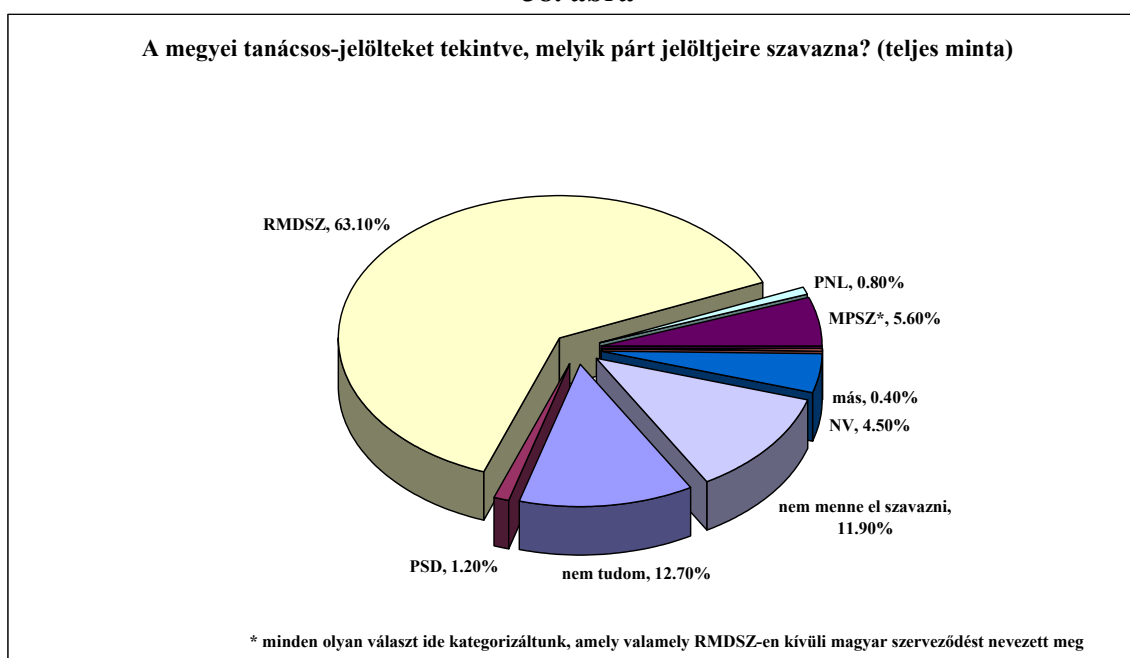

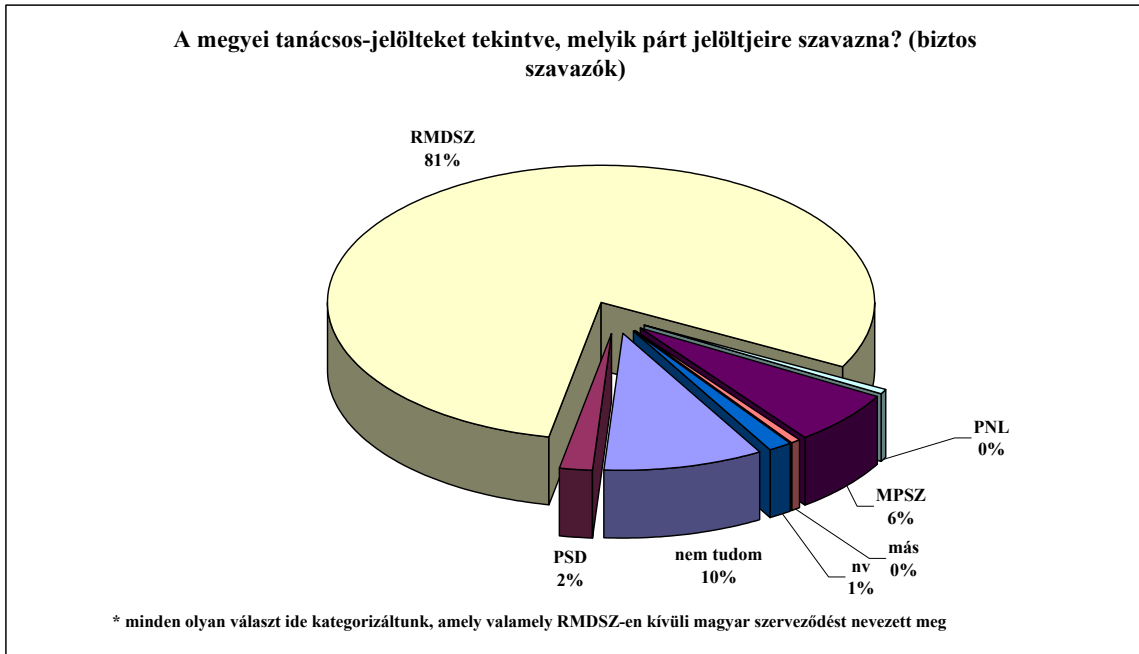
A válaszadók 55,4 százaléka jelezte, hogy biztosan és 21 százaléka, hogy valószínűleg elmenne szavazni.

A pártopciókra a kérdőív a válaszalternatívák felsorolása nélkül kérdezett rá. A válaszokat a kérdezőbiztosnak a megadott alternatívák szerint kellett kódolnia. Az alábbi ábrákon a teljes minta, majd a biztos szavazók pártopcióit ábráztuk, az önkormányzati választások helyi, illetve megyei tanácsosi listáján.

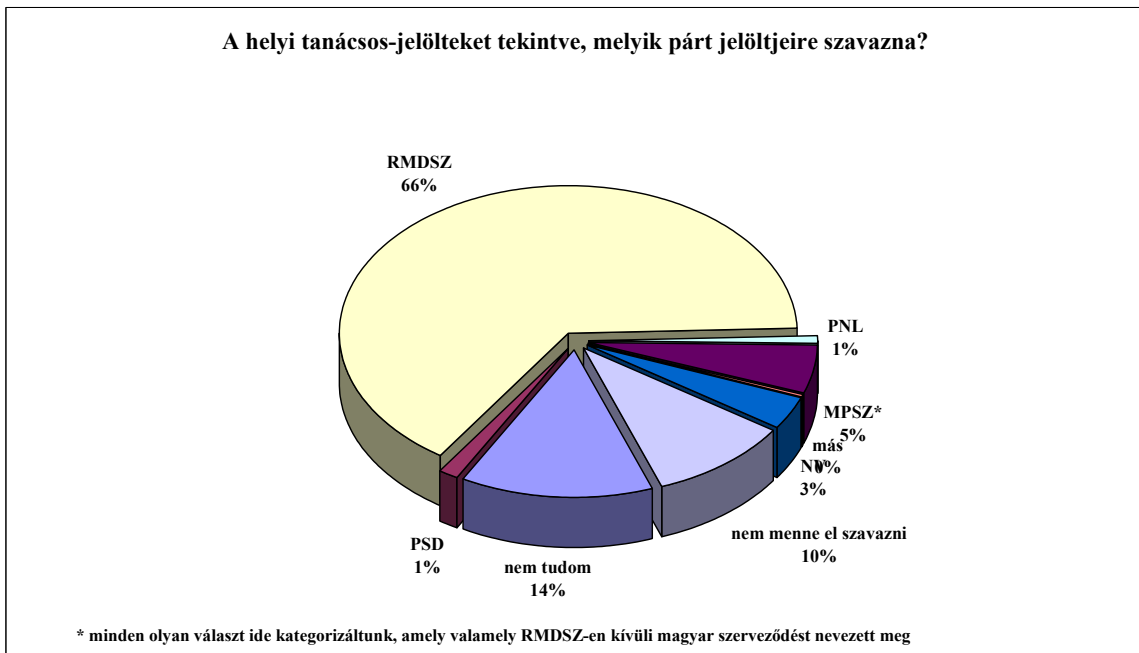
38. ábra

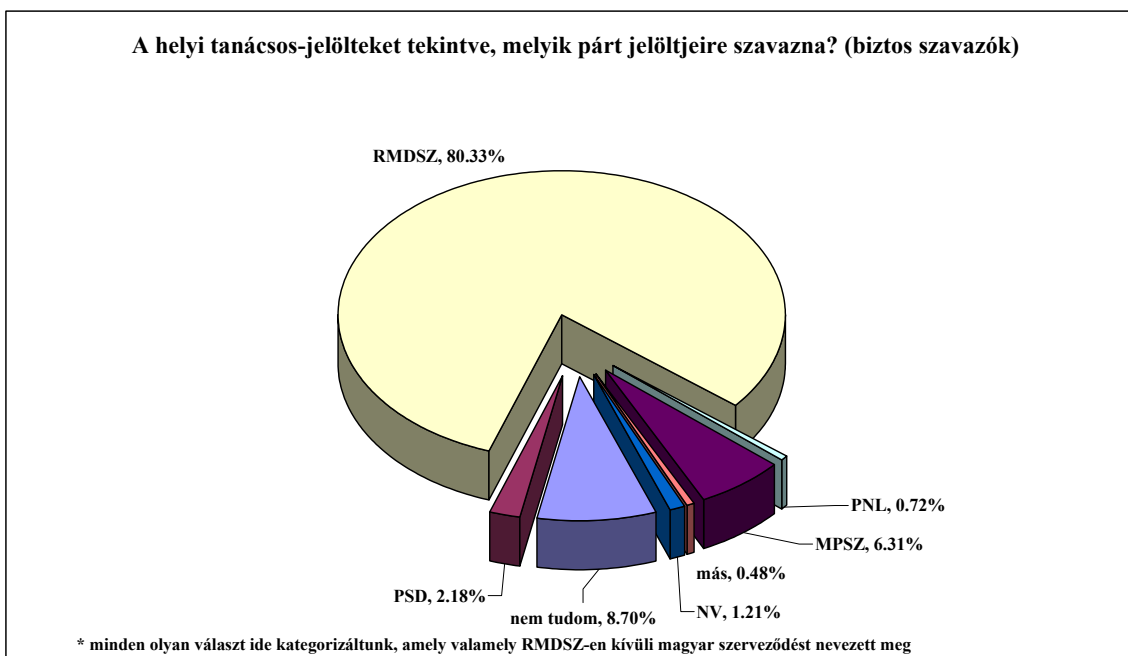
39. ábra

40. ábra

50. ábra

Az RMDSZ-re a teljes minta 63 százaléka szavazna a megyei és 66 a helyi lista esetén. Az MPSZ-ként, RMDSZ-en kívüli magyar szervezetekre a válaszadók 5,6, illetve 5 százaléka adná a szavazatát.

A biztos választók között az RMDSZ-t választók aránya 81, illetve 80 százalék.

A polgármesterjelöltek támogatottságára elsőként nyílt kérdésben kérdeztünk rá. A lehetséges jelöltek közül Ilyés Gyula, Riedl Rudolf és Pécsi Ferenc emelkedik ki. A nem magyar nemzetiségű jelöltek közül legtöbben Horea Andercot nevesítették.

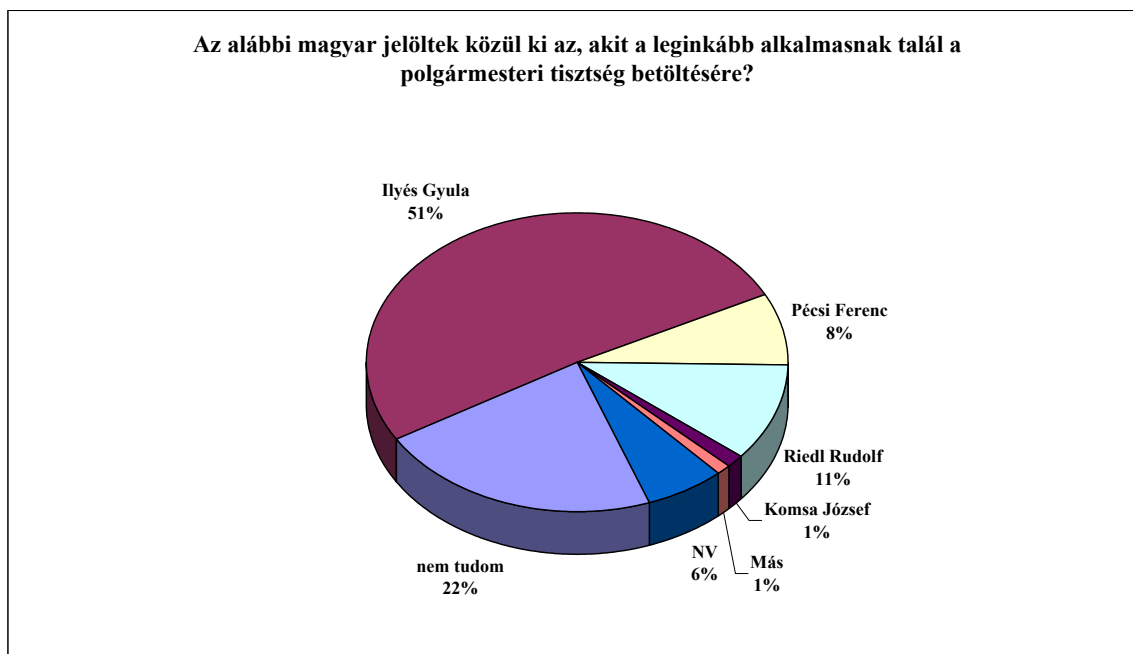
3. táblázat. A polgármesteri tisztség betöltésére kire szavazna

Ilyés Gyula	233
Riedl Rudolf	25
Pécsi Ferenc	22
Anderco	10
Dorel Coica	6
Ioan Viman	2
Béres Csaba	1
Gheorghe Ciocan	1
Kacsó Zoltán	1
Komsa József	1

Sípos Miklós	1
Szabó Gyula	1
Szabó István	1
Szabó Károly	1
Solschi	1

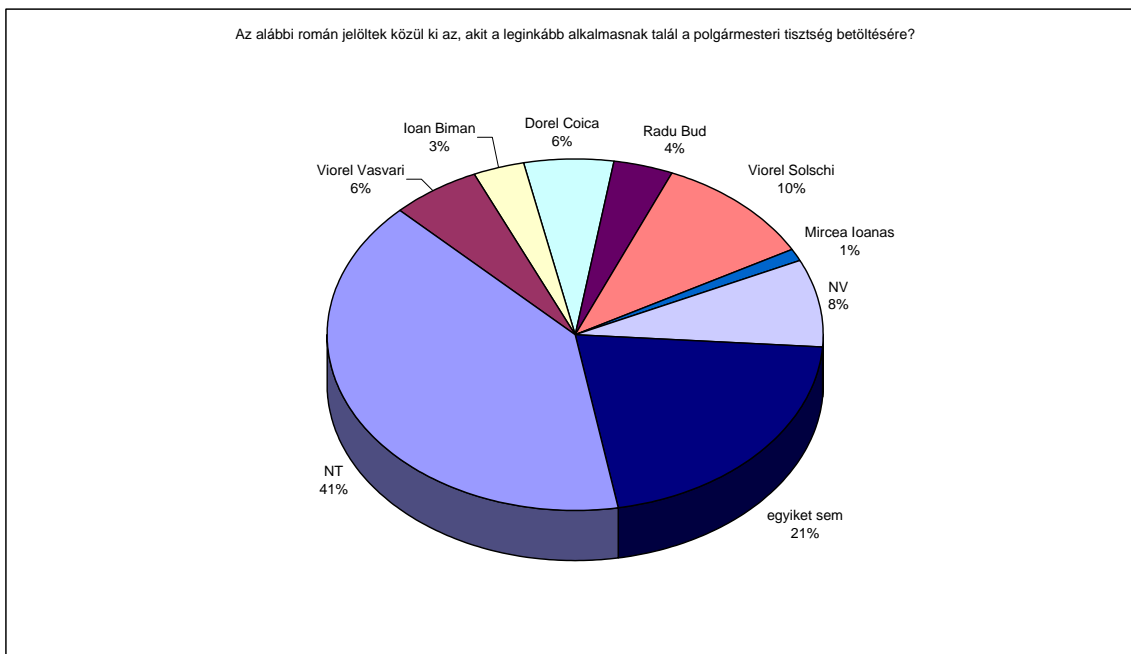
Ugyanerre zárt kérdésben is rákérdeztünk a magyar és a román nemzetiségű jelöltek tekintetében.

51. ábra

A felsorolt négy magyar jelölt közül a szatmári magyarok 51 százalék Ilyés Gyulát tartaná leginkább alkalmasnak a polgármesteri tisztség betöltésére. Őt Riedl Rudolf (11%) és Pécsi Ferenc (8%) követi.

52. ábra

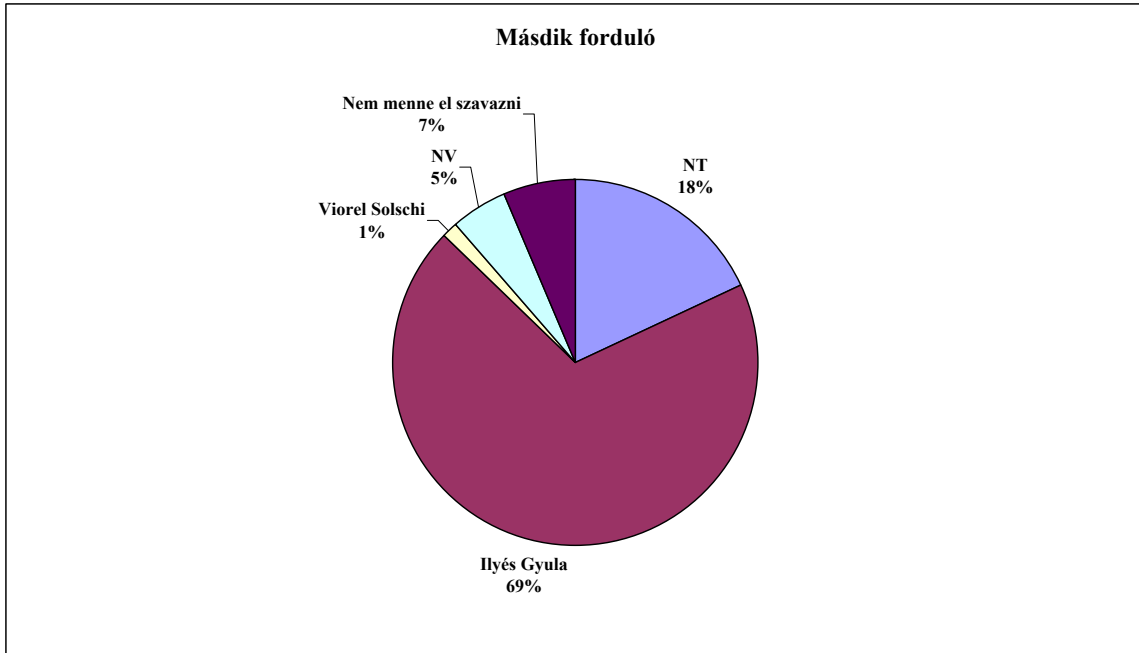

A román jelöltek egyike sem emelkedik ki. A válaszadók mindössze 30 százaléka nevezte meg a felsorolt jelöltek valamelyikét. Legtöbben a válaszadók 10 százaléka Viorel Solchit említette.

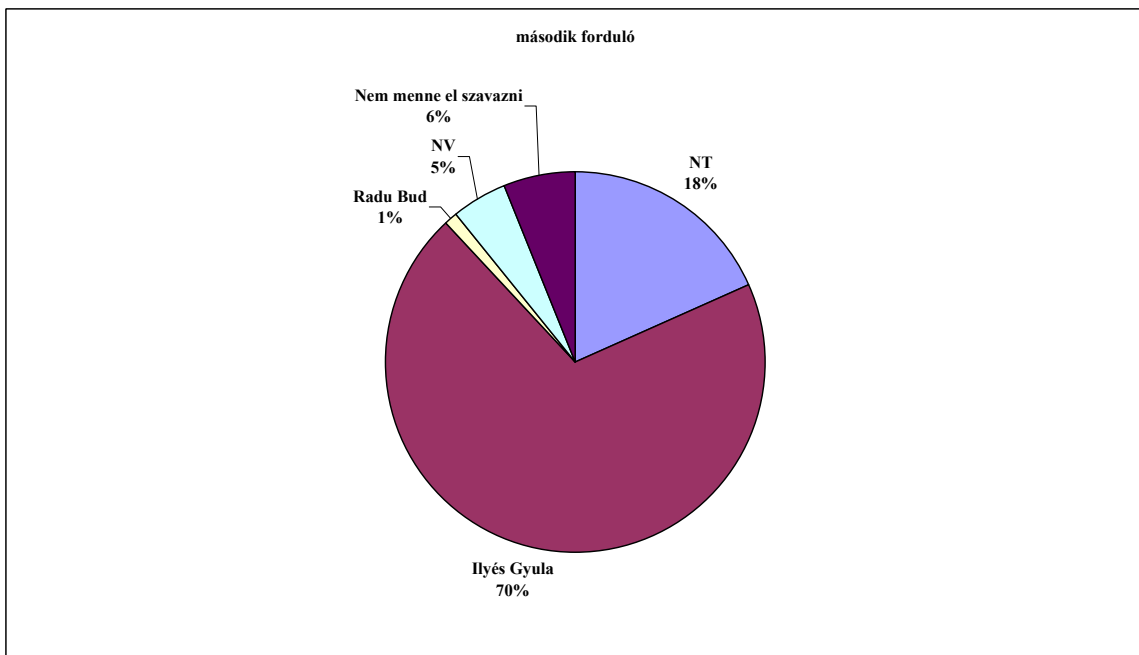
Megkíséreltük modellezni a második forduló különböző lehetséges szituációit, amelyben egy román és egy magyar jelölt maradna. A lehetséges magyar jelöltek Ilyés Gyula, Riedl Rudolf és Pécsi Ferenc voltak.

Ilyés Gyula eredményei

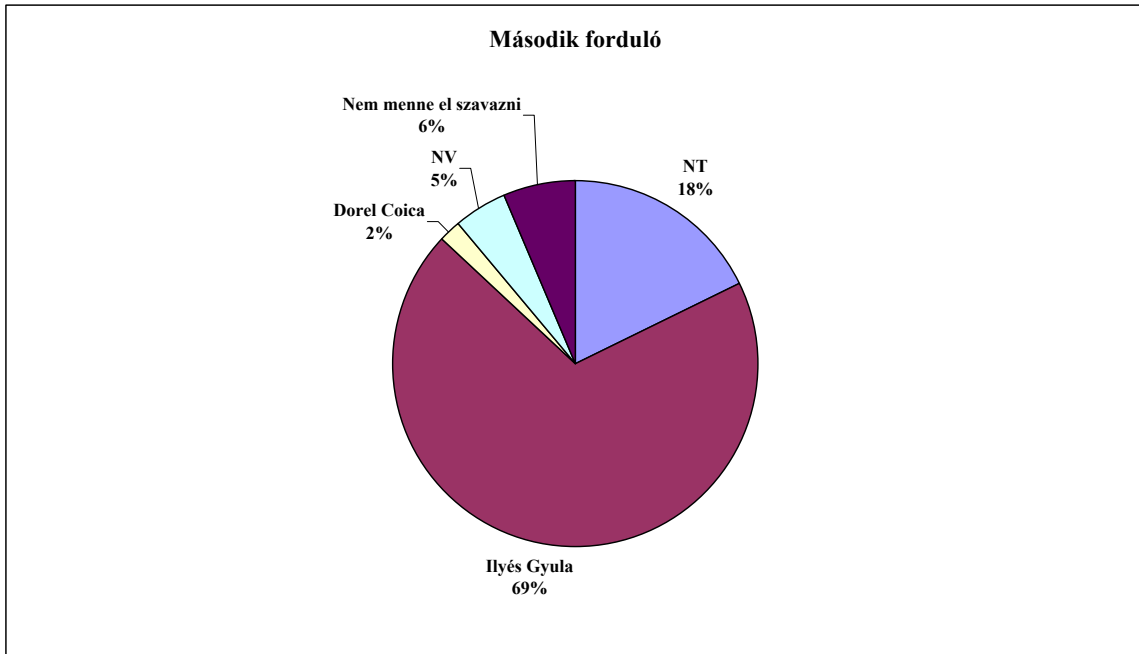
53. ábra

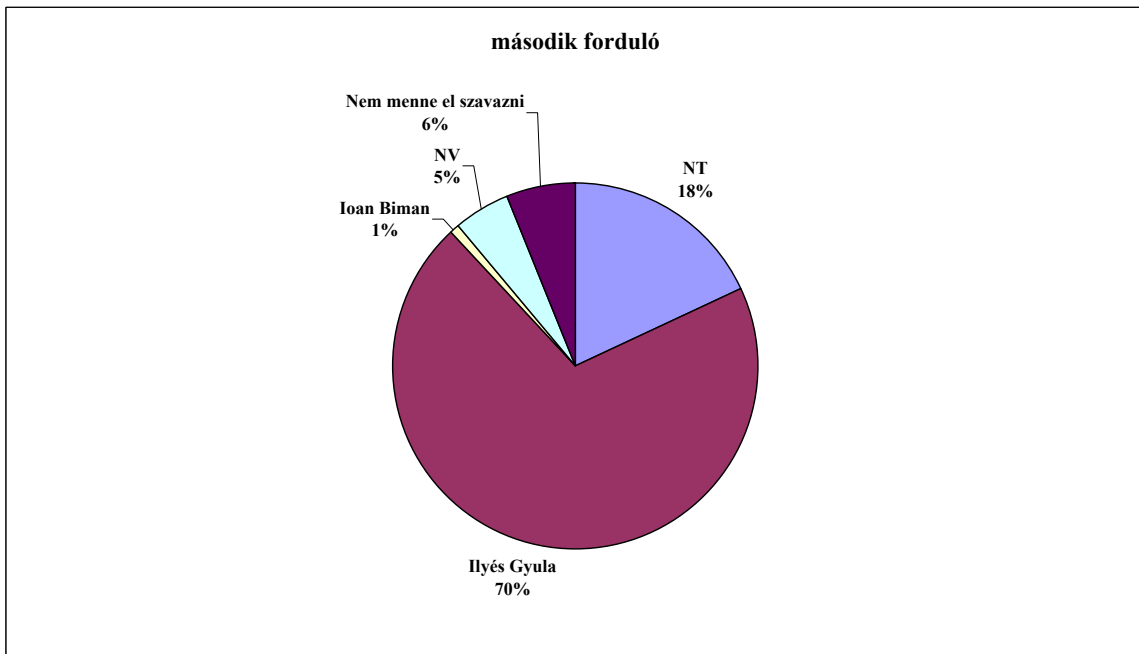
54. ábra

55. ábra

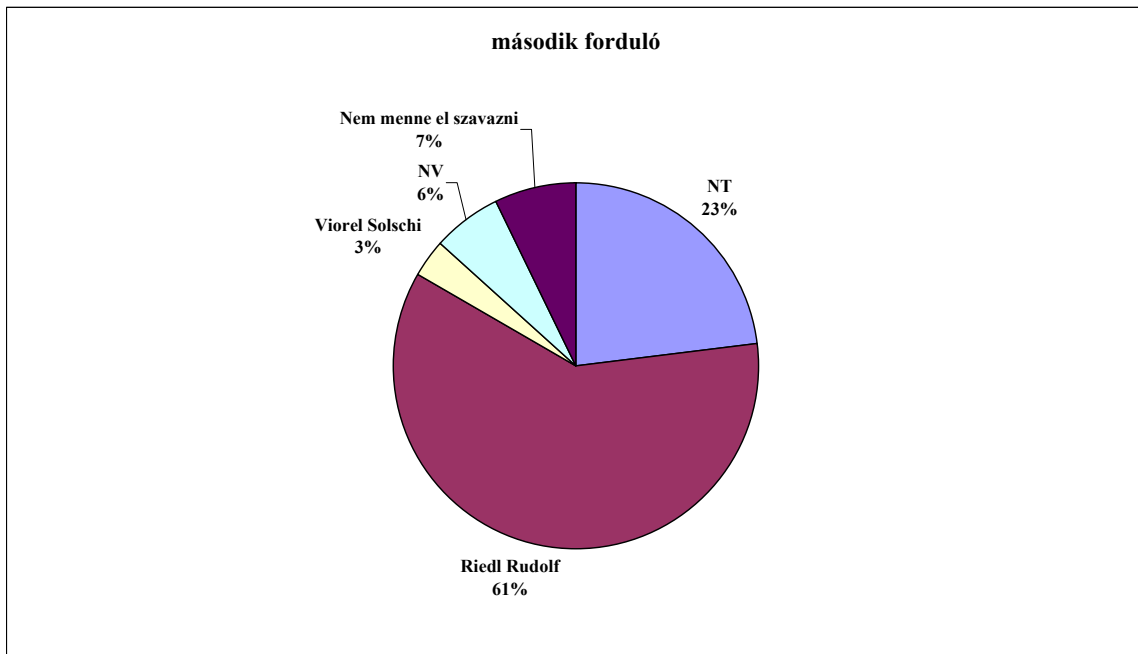

56. ábra

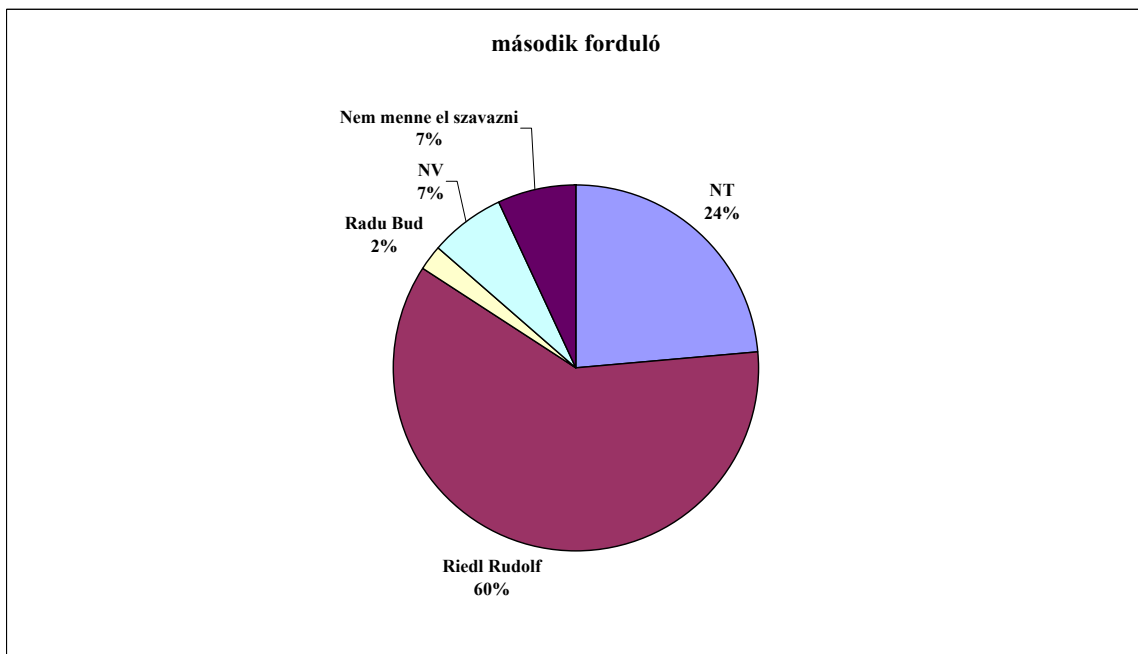

Riedl Rudolf eredményei

57. ábra

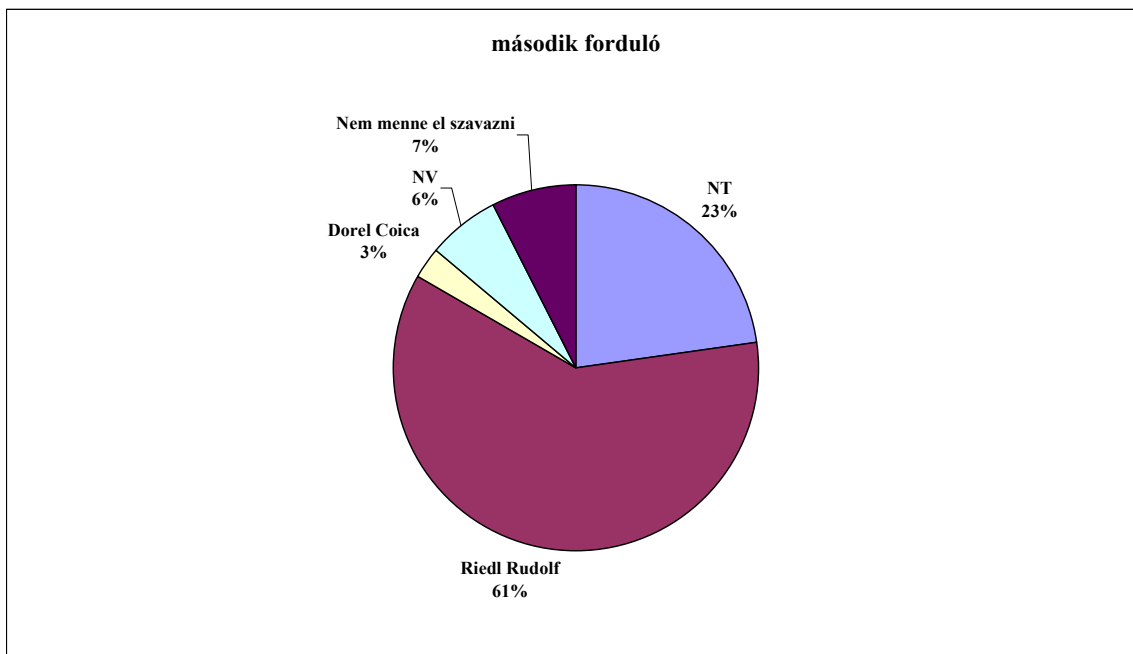

58. ábra

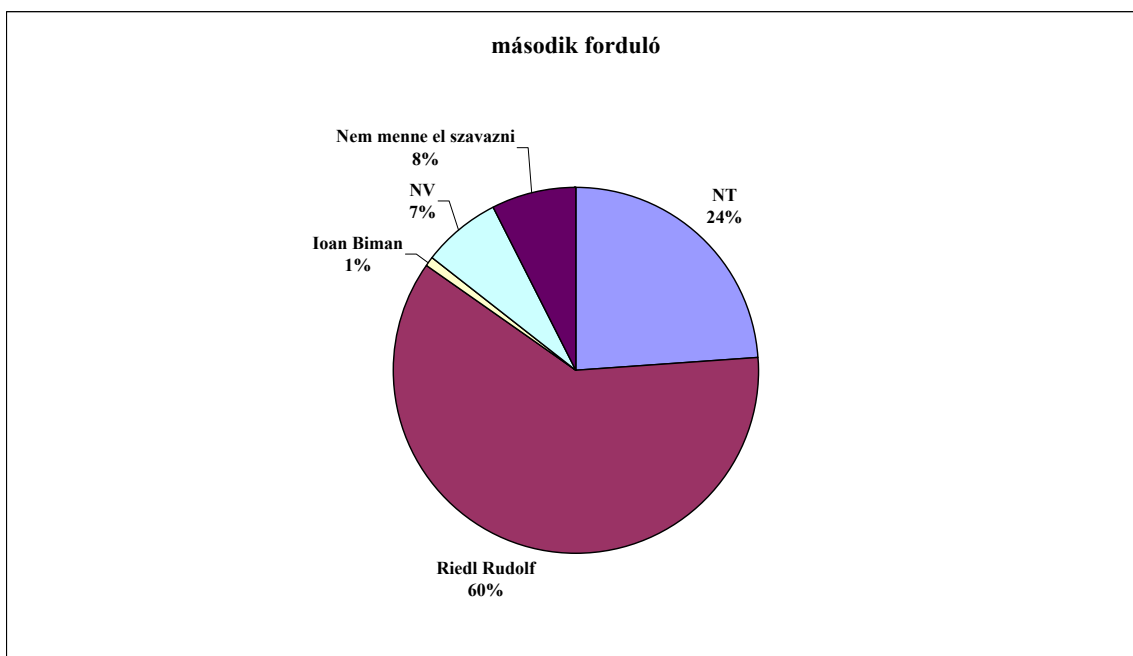

59. ábra

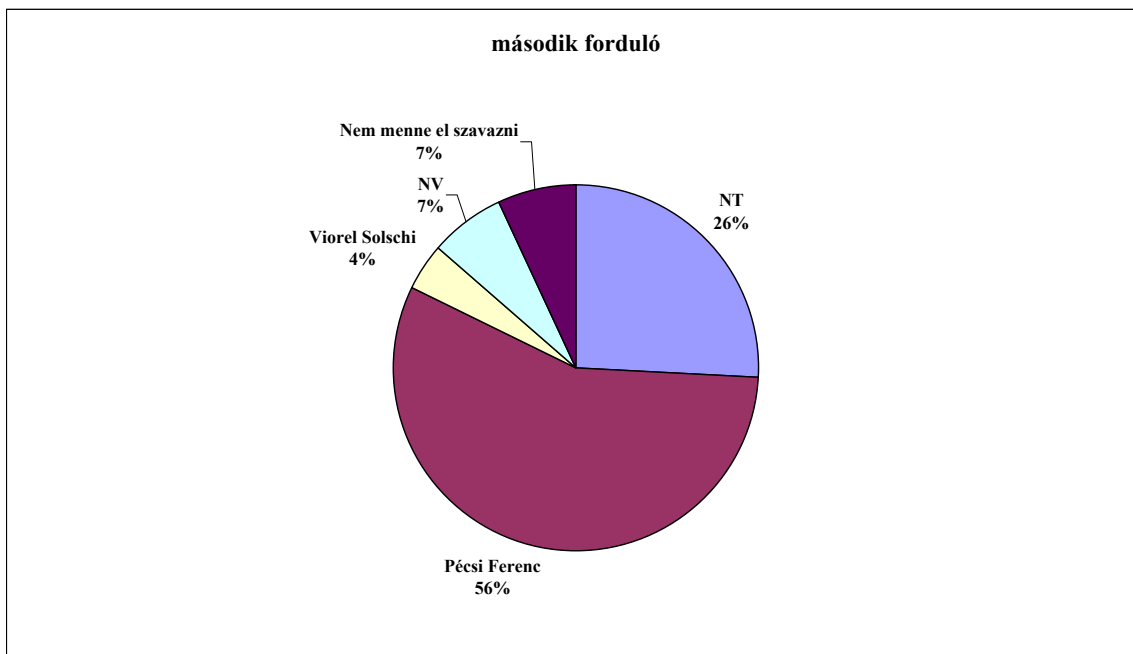

60. ábra

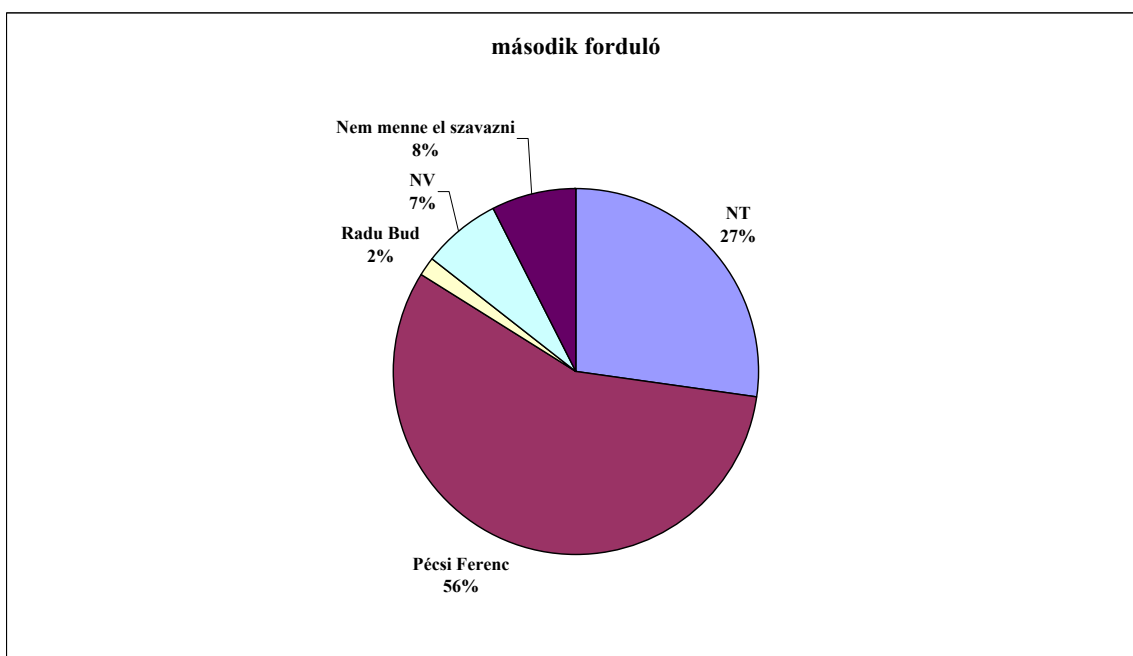

Pécsi Ferenc eredményei

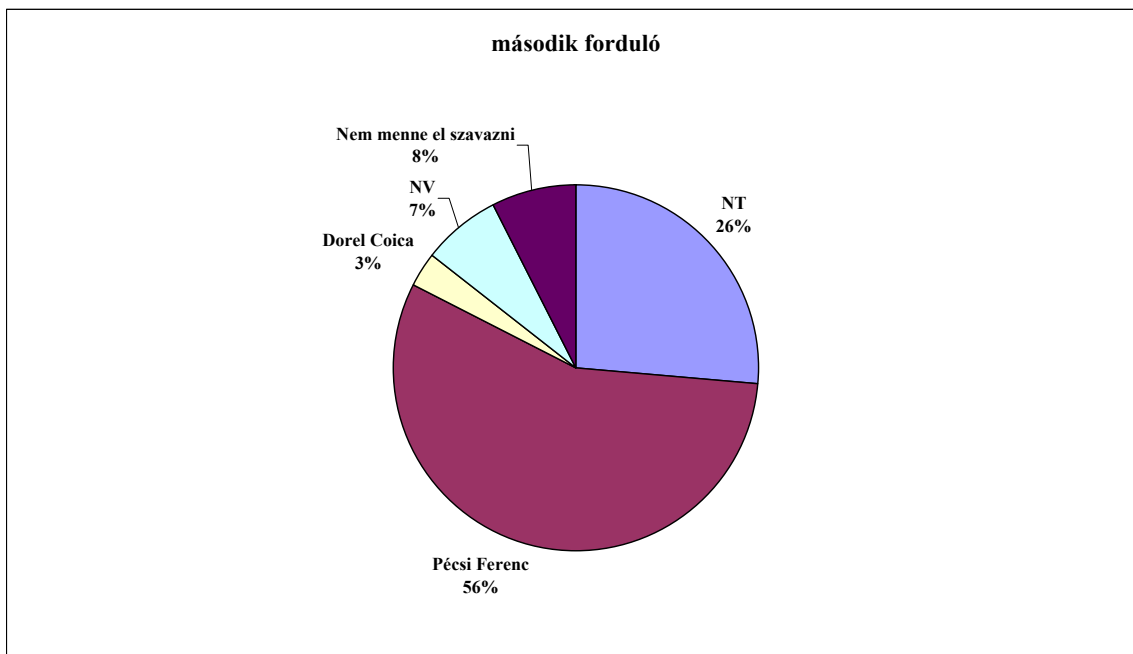
61. ábra

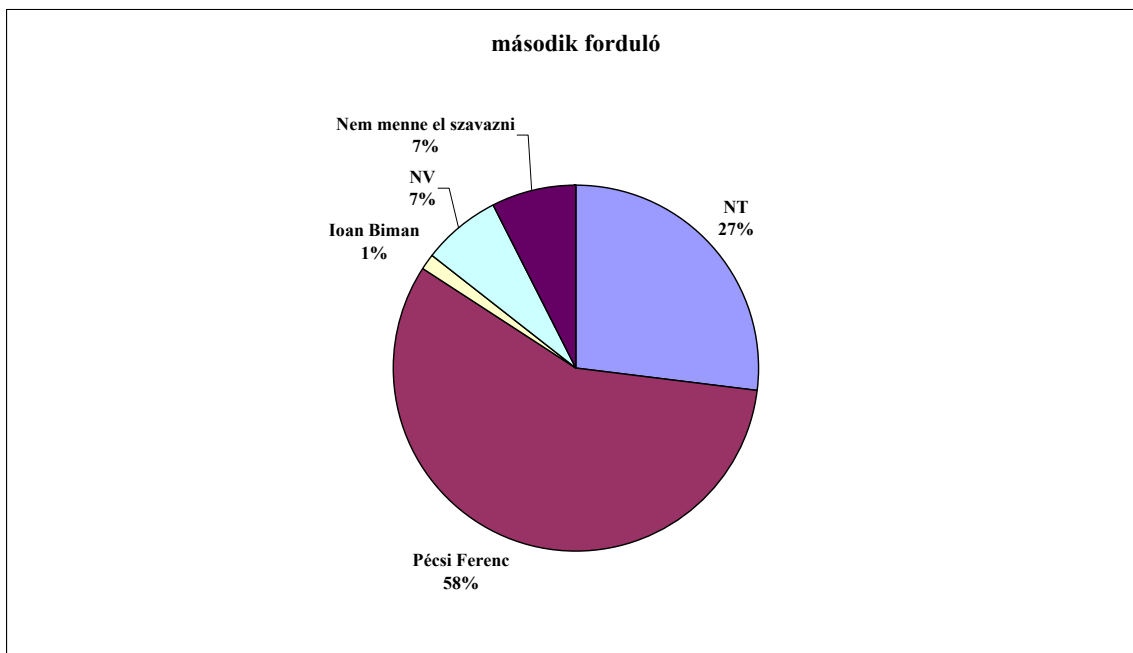
62. ábra

63. ábra

64. ábra

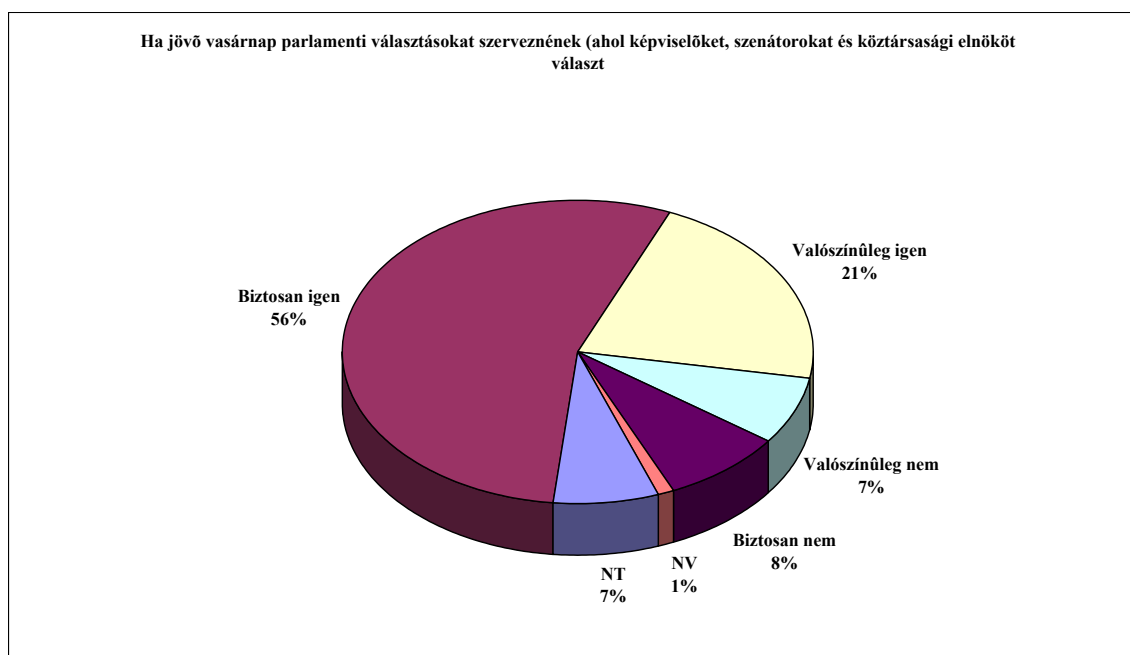

A román jelöltekkel szemben a három lehetséges magyar jelölt közül valószínűleg Ilyés Gyula érné el a legjobb eredmény. A válaszadók mintegy 70 százaléka nyilatkozott úgy, hogy ha a második fordulóban ő indulna elmenne szavazni és rá szavazna. A másik két jelölt esetében nem annyira az „átszavazás”, mint a távolmaradók, bizonytalanok és nem válaszolók aránya magasabb.

A tanács jelenlegi RMDSZ színekben tevékenykedő tagjaival kapcsolatban rákérdeztünk a munkájukkal való elégedettségre, illetve az ismertségükre. Az alábbi ábra ezt ábrázolja. Az ismertséget százalékban tüntettük fel, a munkájukkal való elégedettséget pedig egy 0-tól százig terjedő „traszformált” skálán

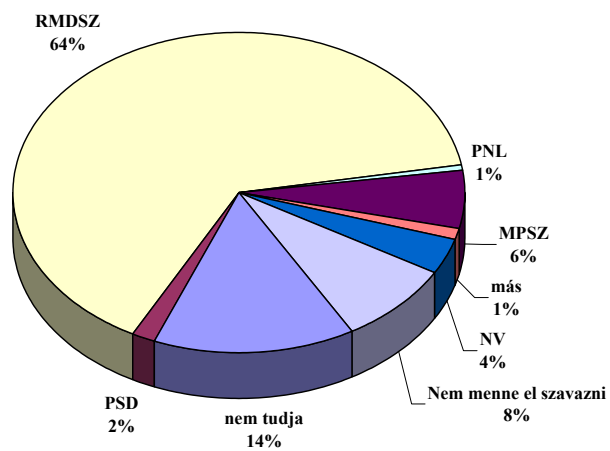
b. Parlamenti választások

66. ábra

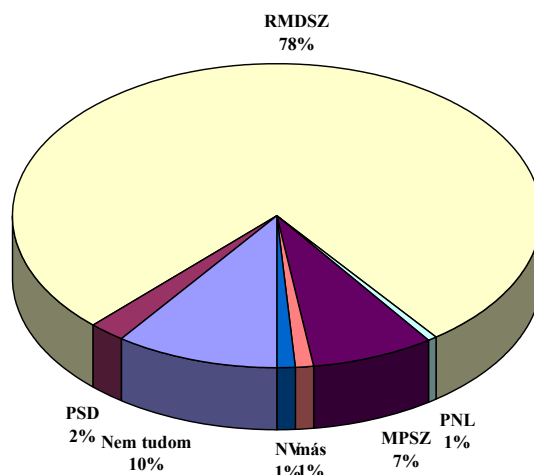
67. ábra

Amennyiben elmegy, melyik politikai formációra adná a szavazatát (teljes minta)?

68. ábra

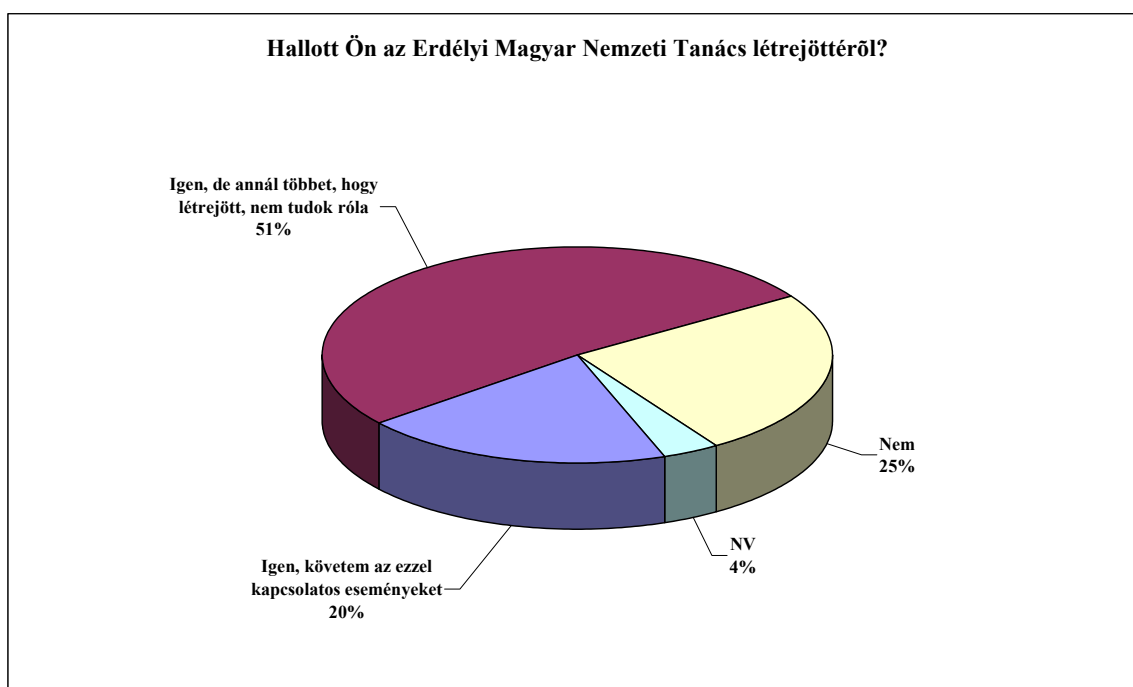
Amennyiben elmegy, melyik politikai formációra adná a szavazatát (biztos szavazók)?

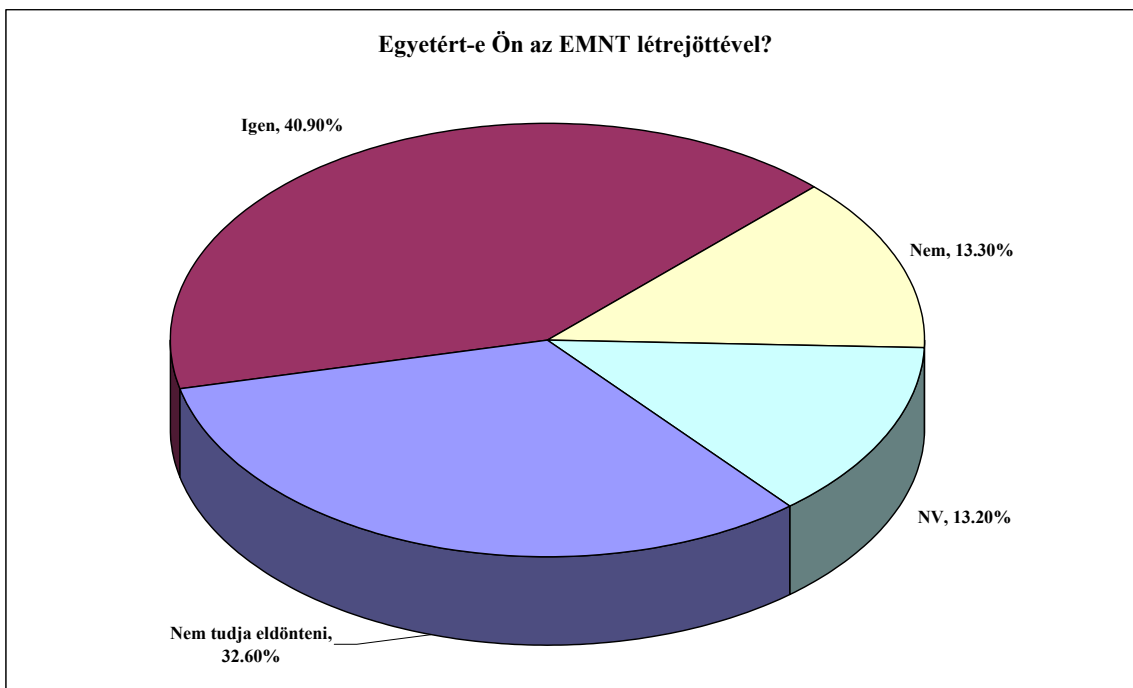
10. Az RMDSZ melletti politikai alakulatok megítélése

Kérdőívünkben rákérdeztünk arra, hogy a válaszadók milyen mértékben informáltak az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, illetve a Szatmáron bejegyzett Pro Civitate – Magyar Polgári Egyesület létrejöttéről, illetve, hogy e szervezetek megalakításával mennyire értenek egyet.

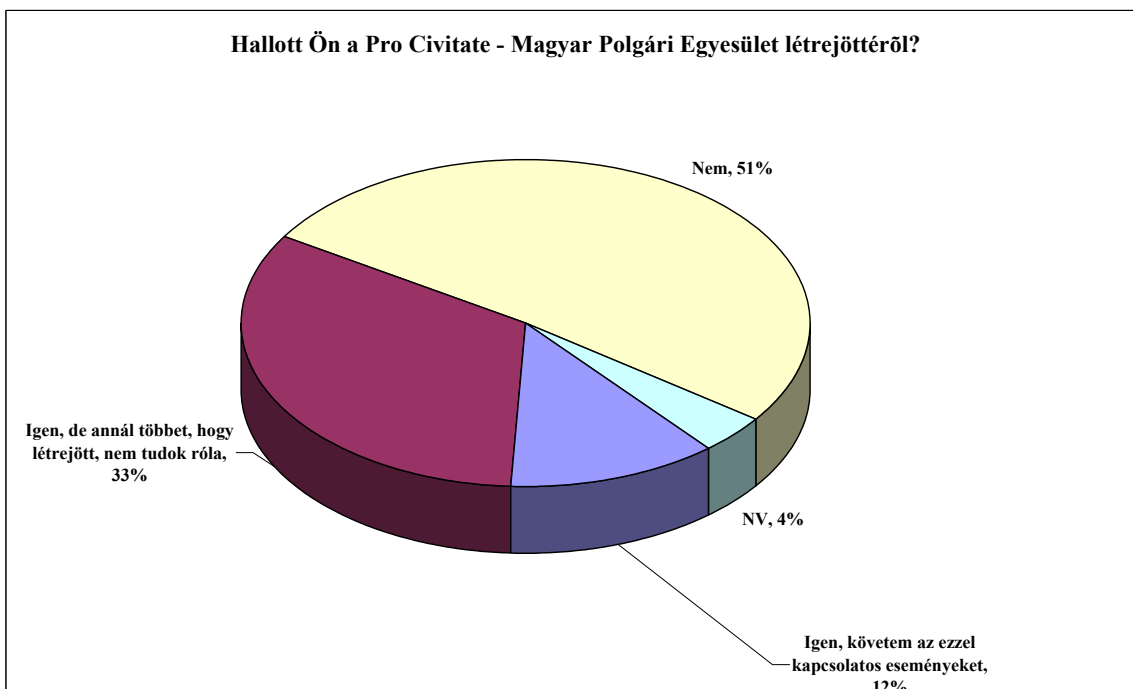
71. ábra

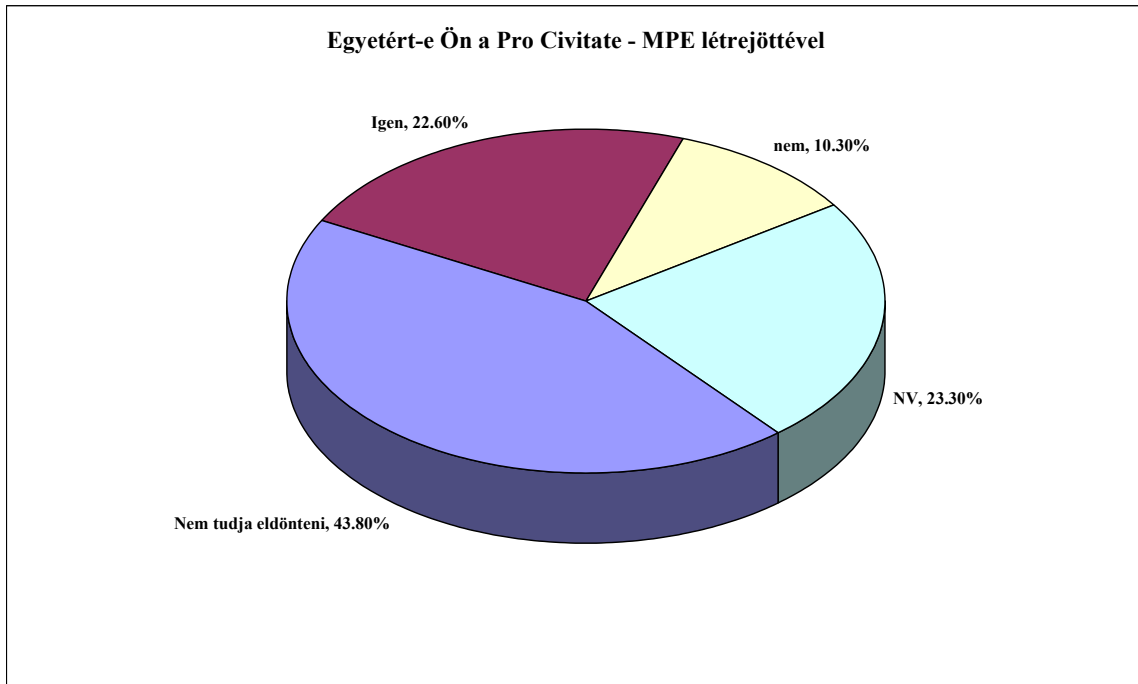
72. ábra

73. ábra

74. ábra

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács létrejöttével kapcsolatos híreket a szatmáriak negyede kísérte figyelemmel, további fele pedig hallott az eseményről. Ezek az arányok a Pro Civitate – MPE esetében alacsonyabbak. A létrejöttével kapcsolatos eseményeket a szatmári magyarok mindössze 12 százaléka követte nyomon, további harmaduk pedig hallott valamit az eseményről.

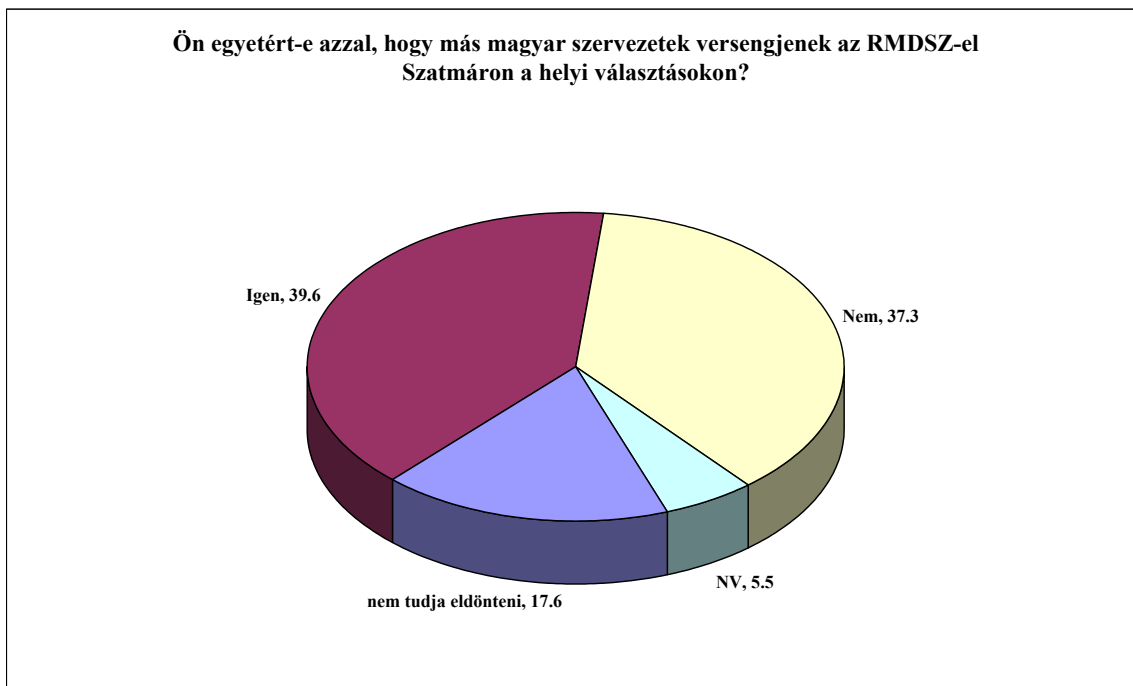
Az EMNT létrejöttével a szatmári magyarok 40, a Pro Civitate – MPE létrejöttével 22 százaléka ért egyet.

Ezt követően arra kérdeztünk rá, hogy hogyan viszonyulnának egy olyan helyzethez, amelyben az RMDSZ és más magyar szervezetek versengenének a szavazatokért az önkormányzati, illetve a parlamenti választásokon.

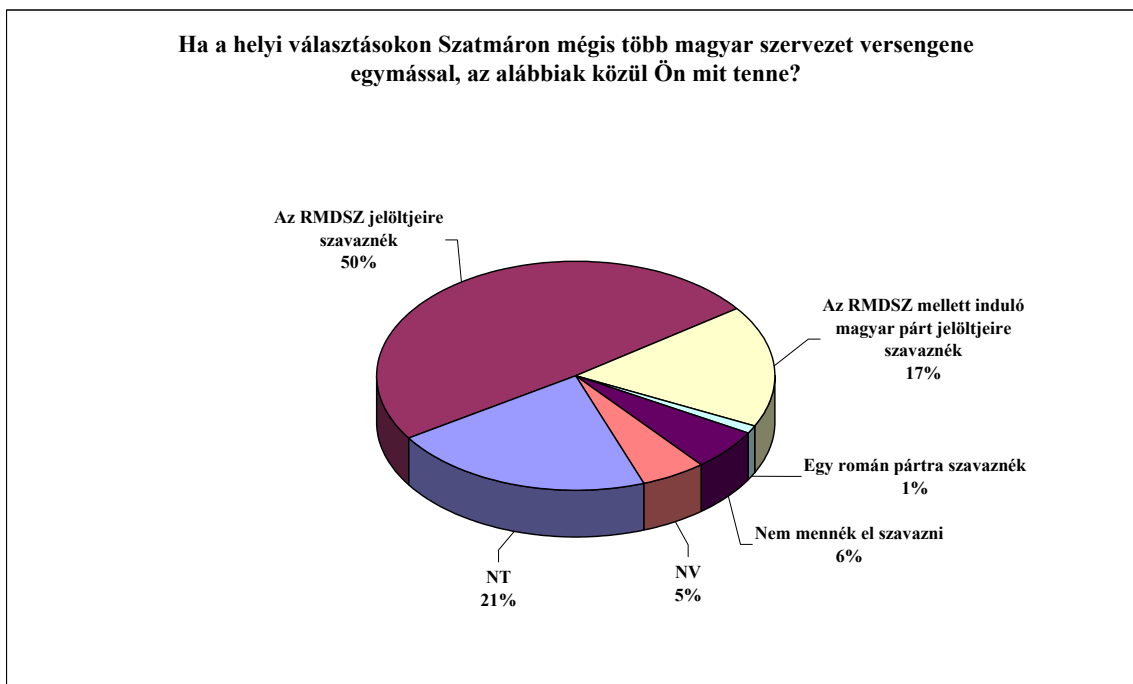
Első kérdésünk arra vonatkozott, hogy egyetértene-e egy ilyen kezdeményezéssel, helyzettel, második pedig hogy szavazatát kire adná.

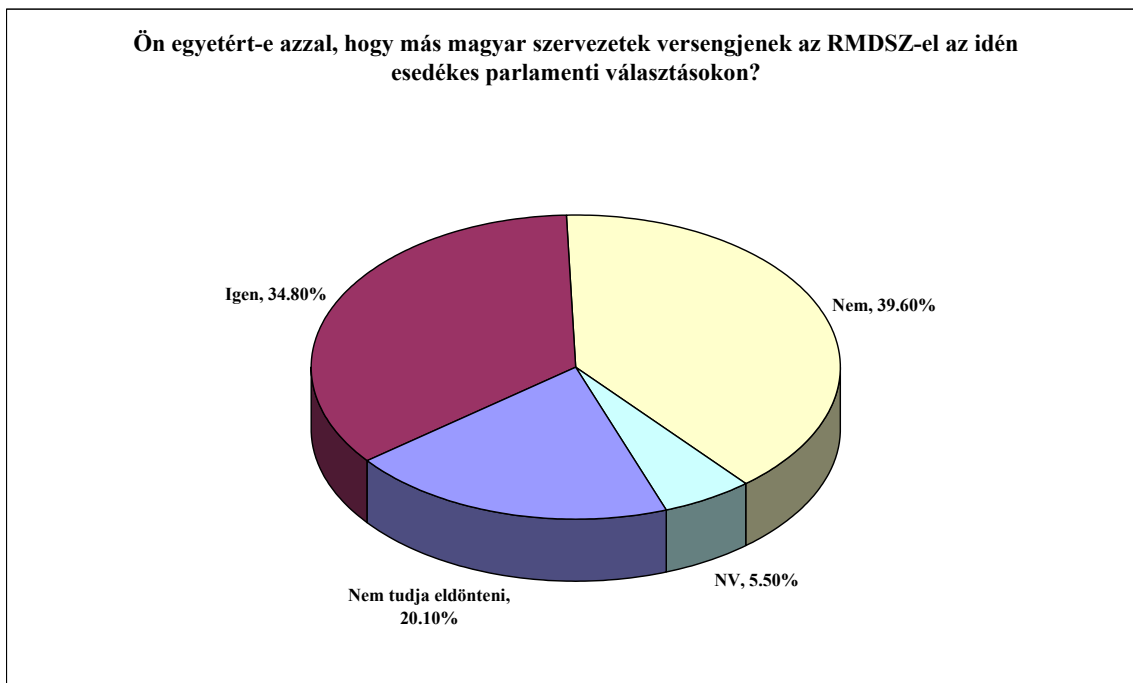
75. ábra

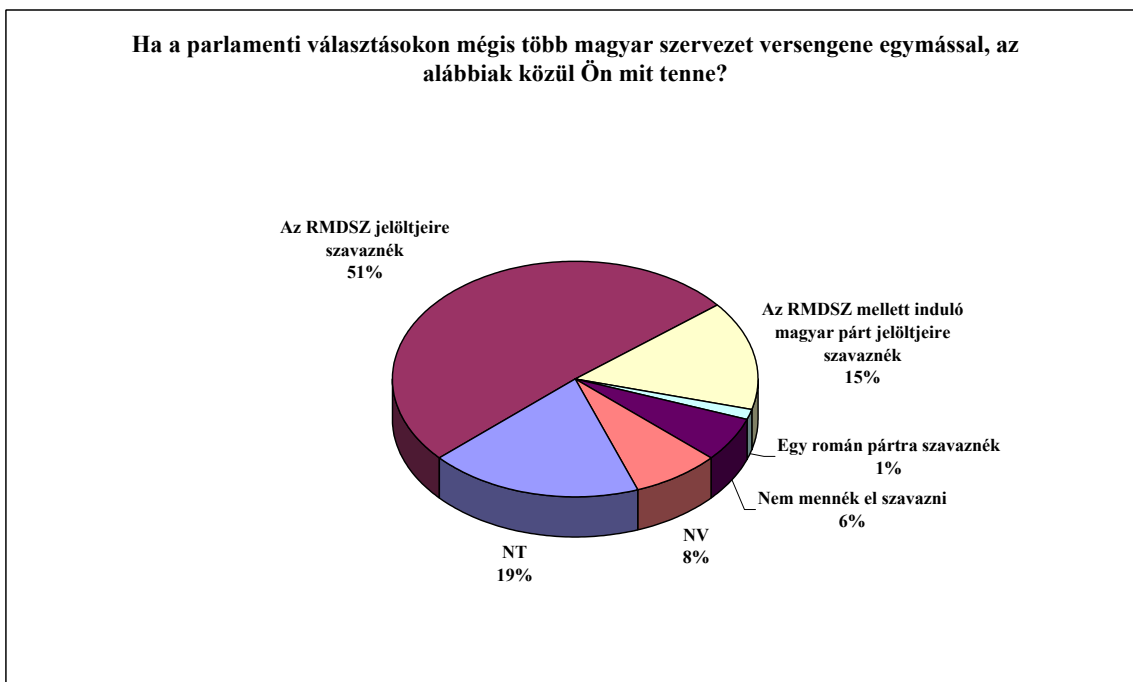
76. ábra

77. ábra

78. ábra

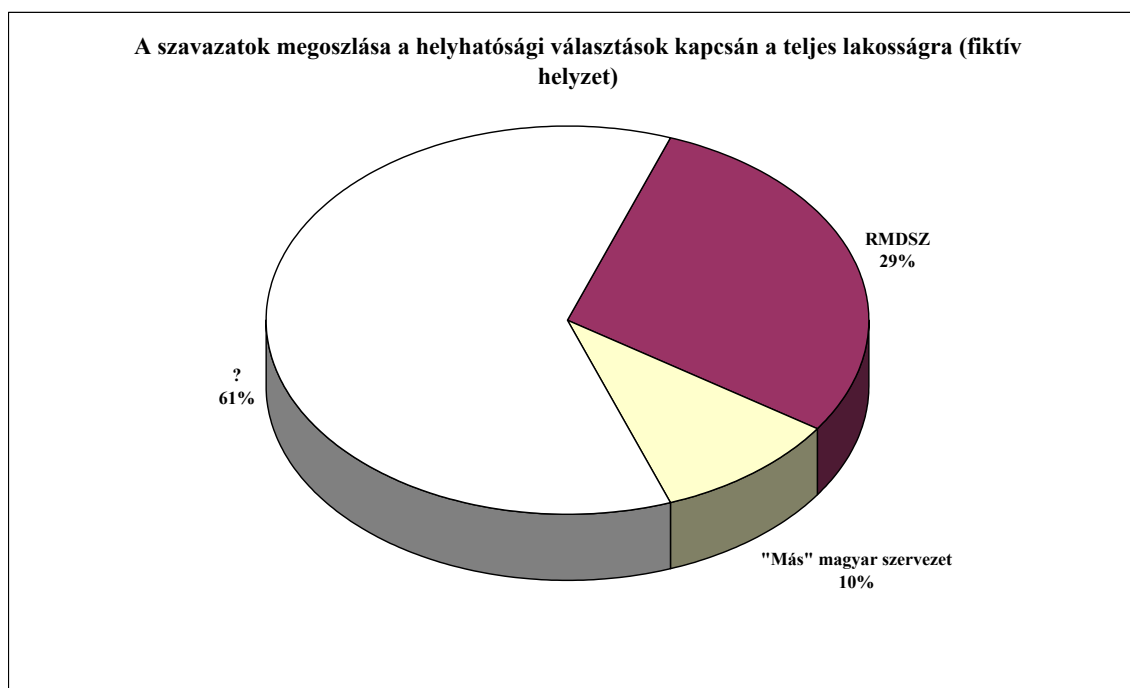
A válaszok nagyjából egyenlő arányban oszlanak meg azok között, akik egyetértenének azzal, hogy az RMDSZ mellett más szervezetek is induljanak a helyhatósági, illetve az parlamenti választásokon. Ami figyelemre méltó, hogy ebből a szempontból az önkormányzati és a parlamenti választások nem válnak élesen szét. ***Nem bizonyult igaznak az az előzetes hipotézisünk, hogy azok akik az önkormányzati választások során megengedettek tartják a magyar politikai alakulatok egymással való konkurálását a parlamenti választások esetében nagy arányban nem.***

A kérdezettek 50, illetve 51 százaléka nyilatkozott úgy, hogy amennyiben a magyar politikai alakulatok közötti versenyhelyzet kialakulna az RMDSZ-re szavazna. A konkurens szervezeteket a megkérdezettek 15, illetve 17 százaléka választaná.

Ezek alapján az eredmények alapján megpróbáltuk modellezni azt, hogy mi történne, amennyiben a helyhatósági választásokon Szatmáron valóban két szervezet konkurálna.

A választó korú lakosság kb. 40%-a magyar nemzetiségű. Feltételeztük, hogy sem az RMDSZ-re sem más magyar szervezetre nem szavaznának nem magyarok, valamint, hogy az egyes nemzetiségekhez tartozók ugyanolyan arányban mennének el szavazni.

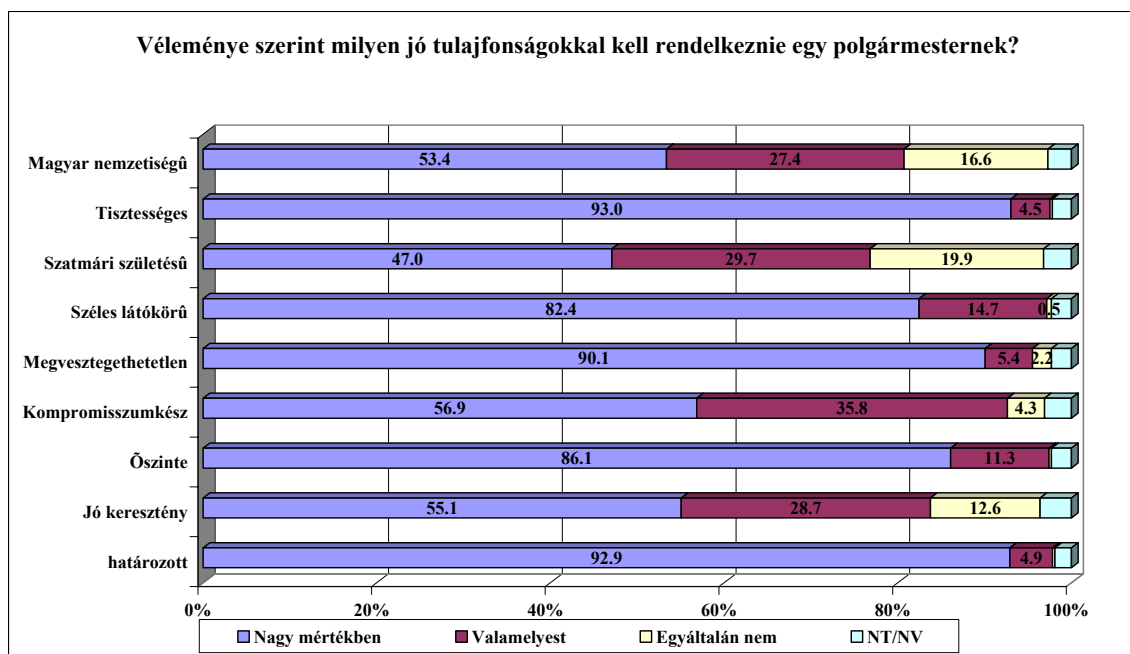
79. ábra

A szavazatok 61 százalékának megoszlásáról nem mondhatunk semmit, hisz a város nem magyar részére mintánk nem terjedt ki. A magyar minta válaszai alapján azonban elmondhatjuk, hogy a kérdőívben modellezett fiktív helyzetben az RMDSZ a szavazatok 29, a mellett induló magyar politikai alakulat pedig a szavazatok 10 százalékát kapná a Szatmári helyhatósági választásokon.

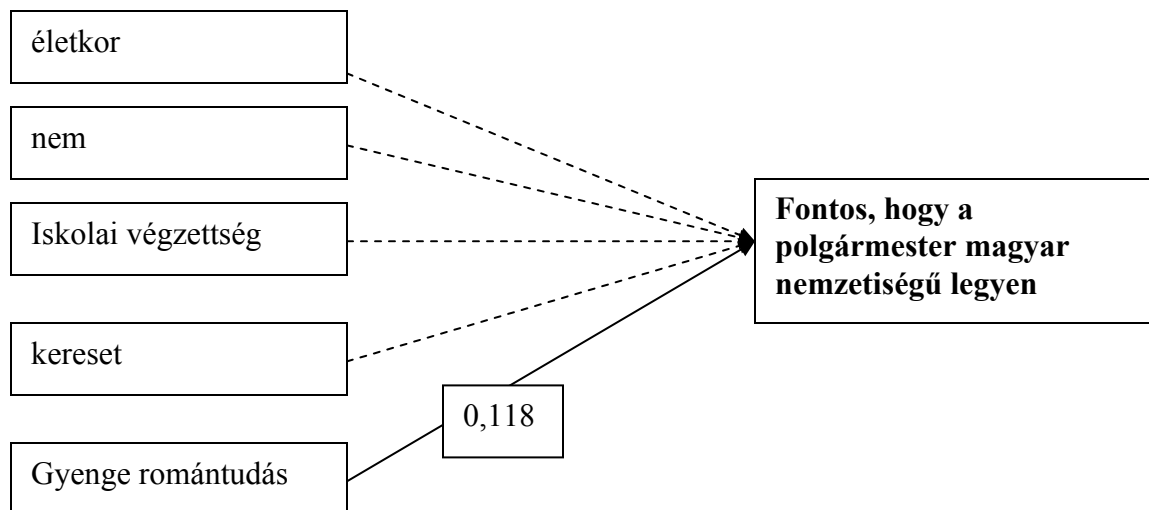
11. A polgármester profilja

80. ábra

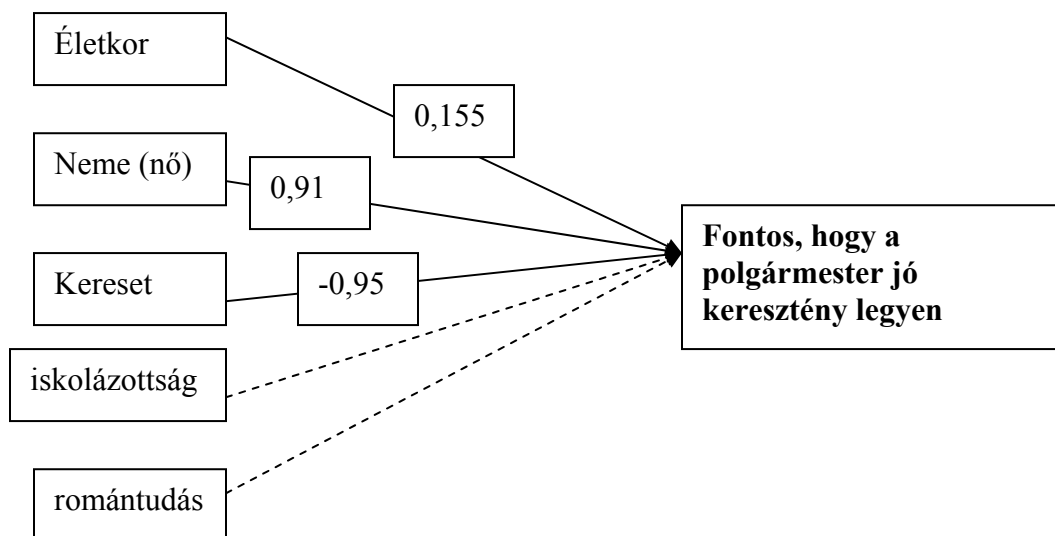
- a polgármester szükséges jó tulajdonságaival kapcsolatban leszögezhetjük, hogy bár a szatmári születésű, jó keresztény és magyar nemzetiségű jelzőket más jelzőknél kevesebben említették, mégis mivel ezeket a magyar népesség kb. Fele fontosnak tekinti a választási kampány során speciális hívószavakként működhetnek. Ezek, szemben az őszinte, hozzáértő stb. általánosan – minden politikus által sugallt – jelzőkkel az RMDSZ jelölt „differencia specifica”-jékként jelenhetnek meg. Ezért érdemes azt is megvizsgálni, hogy mely választói csoportokat lehet megszólítani ezek segítségével.

Kiknek fontos, hogy a polgármester magyar legyen?

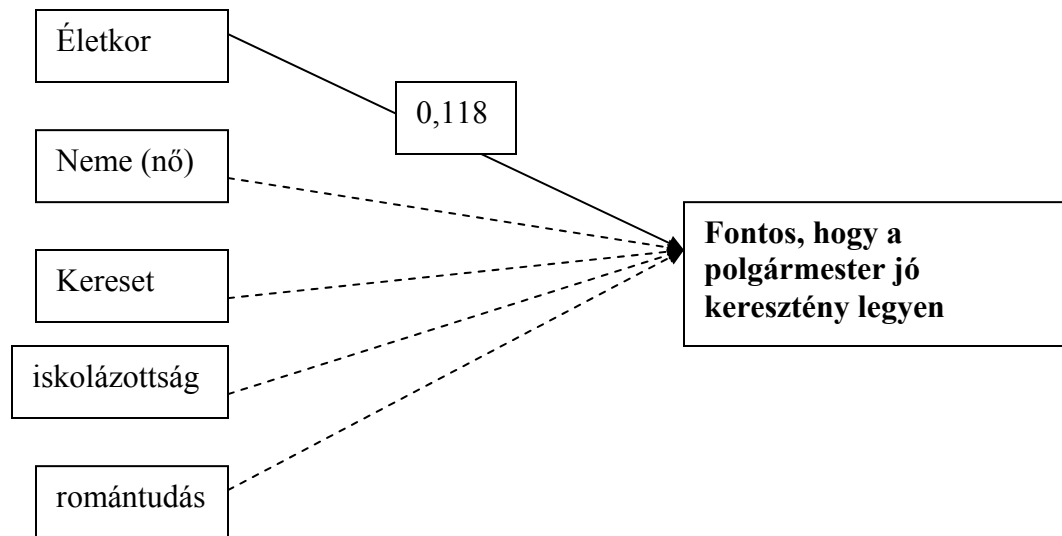
- a kérdésre a többváltozós regresszió analízissel kerestünk választ, amely eljárás lényege, hogy ki tudja szűrni az egyes változók statisztikai „okait”.
- a fenti ábrából az derül ki, hogy a nem, kor, iskolai végzettség és anyagi helyzet nem befolyásolja, a magyar polgármester fontosságára adott válaszokat. Egyedüli jelentékeny tényezőnek a román nyelvtudás bizonyult. Vagyis, akik gyengébben tudnak románul azok számára fontosabb, hogy a polgármester magyar legyen, ők azonban nem azonosíthatók valamely jól körvonalazódó társadalmi csoporttal.

Kinek fontos, hogy a polgármester jó keresztény legyen?

- az előbbivel szemben jól meghatározható, hogy mely csoportok számára fontos a polgármester jó keresztény mivolta „jó keresztény” mivolta. Ilyen szempontból a modális típus alacsony keresetű, idős nő.

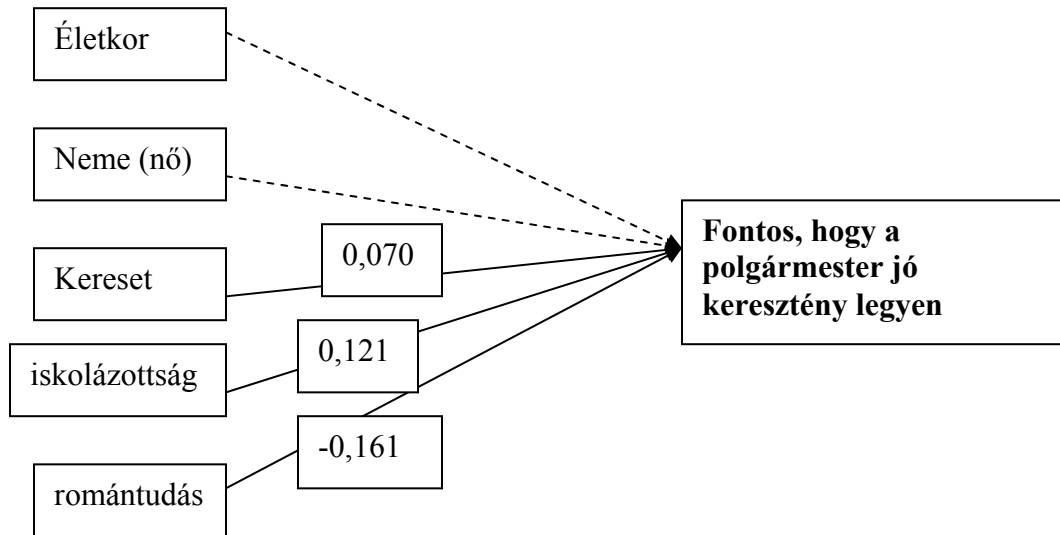
Kinek fontos, hogy a polgármester szatmári születésű legyen?

12. Mi jellemzi azokat, akik az RMDSZ mellett induló magyar szervezetre adnák szavazatukat az önkormányzati választásokon?

Több szinten lépcsőben próbáltuk modellezni, hogy miként reagálnának a szatmári magyar választók egy olyan szituációra, ha az RMDSZ mellett más magyar politikai alakulat is jelölteket indítana az önkormányzati választásokon. Mint már láttuk szatmári magyarok közel 40 százaléka helyeselné egy ilyen lépést és 17 százalékuk szavazna ilyen helyzetben az RMDSZ-el konkuráló alakulatra. Arra voltunk kíváncsiak, hogy ezeknek a választói csoportoknak milyen jellemzőik vannak.

1. – azok akik helyeselnék azt, ha az RMDSZ-en kívüli magyar szerveződés is indulna nem rendelkeznek jól megrajzolható társadalmi profillal, vagyis ez irányú óhajuk független az elemzésbe bevont változóktól (nem, kor, végzettség, romántudás).
2. – az RMDSZ mellett induló szervezetre szavazók profilja viszont megrajzolható:

Két változó csoport bizonyult szignifikánsnak:

1. ez a csoport társadalmi pozíciója az átlagosnál magasabb: iskolázottabb és több pénzből gazdálkodik
2. romántudása az átlagnál gyengébb.

Ez alapján kijelenthető, hogy „a román nemzetállami térbe” kevésbé integrálódott értelmiségi rétegekről van szó.

Tartalomjegyzék

Mintavételi leírás (2)

1. A minta alapváltozók szerinti megoszlása (3)
2. Médiafogyasztás, tájékozódás (7)
3. Egyház, vallás (10)
4. Civil szervezetek (12)
5. Migrációs tapasztalat, szándék (14)
6. Közhangulat (18)
7. Városkép, események, önkormányzat (21)
8. **Politikai, közéleti személyiségekkel való azonosulás (25): TÖRÖLVE**
9. Választásokon való részvétel és pártopciók (29)
  - a. Önkormányzati választások (29)
  - b. Parlamenti választások (43)
10. Az RMDSZ melletti politikai alakulatok megítélése (46)
11. A polgármester profilja (52)

Kiknek fontos, hogy a polgármester magyar legyen? (53)

Kinek fontos, hogy a polgármester jó keresztény legyen? (53)

Kinek fontos, hogy a polgármester szatmári születésű legyen? (54)
12. Mi jellemzi azokat, akik az RMDSZ mellett induló magyar szervezetre adnák szavazatukat az önkormányzati választásokon? (54)